

Pienfestivaalin järjestäminen omaehtoisesti ja ympäristöystävällisesti
– alkutoimenpiteet ja mahdollisuudet

Jussi Hietala
Opinnäytetyö
Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kulttuuripalvelujen koulutusohjelma (210 op)
11/2011

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU
Kulttuuripalvelujen koulutusohjelma 210 op

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Jussi Hietala	Sivumäärä 50 sivua
Työn nimi Pienfestivaalin järjestäminen omaehtoisesti ja ympäristöystävällisesti – alkutoimenpiteet ja mahdollisuudet	
Ohjaava(t) opettaja(t) Arto Lindholm, Päivi Ruutiainen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja UGK60 ry	
Tiivistelmä <p>Vaikka musiikkifestivaalituotantoa on tutkittukin Suomessa jo jonkin verran, ovat tähänastiset tutkimukset käsitelleet pääasiassa jo olemassa olevia suuria yleisfestivaaleja. Opinnäytetyössäni tutkin, mitä tulee ottaa huomioon tapahtumaa ensikertaa järjestettäessä. Kaksi muuta merkittävää teemaa ovat festivaalin omaehtoinen järjestäminen, sekä nykypäivänä hyvin tärkeä ympäristöystävällisyys tapahtumatuotannossa. Sovellan työssäni olemassa olevaa tapahtumatuotantoon ja ekologisuuteen liittyvää lähdemateriaalia pienemmän ja vaihtoehtoisemman festivaalin järjestämistä koskevilla kysymyksillä.</p> <p>Suoritin tutkimusta käyttäen esimerkkinä tapahtumaa, jota olen itse mukana järjestämässä. Kuitenkaan kyse ei ole varsinaisesti tapaustutkimuksesta, sillä en pysty opinnäytetyöni puitteissa seuraamaan tapahtuman kehitystä loppuun asti, vaan tutkin ainoastaan festivaalijärjestämisen alkuvaiheita. Tällä tavoin sain tutkimukseni enemmän teoreettiseksi ja laajemmin sovellettavaksi, kuin pelkkä tyypillinen tapaustutkimus olisi ollut. Kyseessä onkin siis eräänlainen toimintatutkimus.</p> <p>Työssäni tuon ensin esiin taustoja tutkimukseni syille ja painotuksille. Seuraavaksi kerron tarkemmin esimerkkitapahtumasta, sen erityispiirteistä ja paikasta suomalaisessa festivaalikentässä. Kaksi viimeistä lukua käsittelevät festivaalijärjestämisen alkuvaiheessa huomioon otettavia käytännön toimenpiteitä ja niiden ympäristövaikutuksia. Samalla esittelen ekologisempia ratkaisuja festivaalijärjestelyjen toteuttamiseksi.</p> <p>Jokainen aloitteleva musiikkifestivaalijärjestäjä voi hyödyntää työtäni eräänlaisena oppaana projektinsa alkuvaiheessa. Myös kokeneemmat festivaali- ja tapahtumajärjestäjät voivat löytää työstäni hyödyllisiä ajatuksia ja näkökulmia.</p>	
Asiasanat festivaalit, ekologisuus, järjestäminen, musiikki, omaehtoisuus	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Cultural Management

ABSTRACT

Author Jussi Hietala	Number of Pages 50
Title The First Steps Of Organizing A Smaller Scale Festival Independently And Environment-friendly	
Supervisor(s) Arto Lindholm, Päivi Ruutiainen	
Subscriber and/or Mentor UGK60 ry	
Abstract <p>Although there has been some research on music festival production in Finland, those studies have been mainly considering existing major festivals. Compared to other studies, in this thesis I wanted to find out what do you need to know, when organizing an event for the first time. Two important themes in this thesis are event organizing in one's own terms and taking care of the environmental issues in festival production. In this thesis I use the existing source material about event production and ecological event production in the context of a smaller scale and independent music festival.</p> <p>In practice, I researched event production through a festival I am participating in organizing myself. Despite of using a real production as an example, this is not a real case study, because in this thesis I can not cover the whole organizing process. I concentrated only in the first steps of the festival-project, which helped me to narrow my research and made it more theoretical.</p> <p>At first, I introduce the main ideas in my research, and the reasons behind it. In the second chapter I will tell more about the festival I use as an example through the thesis. After that I'm going deeper in to the practical solutions on the first phases of event production and their impacts on the environment. At the same time I'm bringing forth more environment friendly options for the basic problems in event organizing.</p> <p>Every beginner in event-production can use this thesis as a guide, when starting the organizing-process. More experienced producers can also find useful views and thoughts for their work in this thesis.</p>	
Keywords festival, environmentally friendly, organizing, music, independent	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	6
2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAT	7
2.1 Tutkimuksellisuus	7
2.2 Tietoperusta ja näkökulma	8
2.3 Ekologisuus tapahtumatuotannossa	10
3 UGK60	12
3.1 Paikka festivaalientäällä	12
3.2 Miksi juuri tällainen tapahtuma?	14
3.3 Festivaalin erityispiirteet	17
4 ALKUTOIMENPITEET	19
4.1 Taustaorganisaation perustaminen	19
4.2 Tapahtuman ajankohta	21
4.3 Tapahtumapaikka	23
4.4 Alkoholipolitiikka ja muut lupa-asiat	24
5 JÄRJESTELYT TAPAHTUMAN TOTEUTUSTA VARTEN	26
5.1 Varainhankinta	27
5.1.1 Liput	27
5.1.2 Avustukset ja sponsorointi	28
5.1.3 Muut rahoituskeinot	30
5.2 Menoerät	31
5.2.1 Rakennelmat	32
5.2.2 Äänentoisto	34
5.2.3 Valaistus	36
5.2.4 Sähkö	37
5.2.5 Alue ja sen rajaaminen	38

5.2.6 Työntekijät ja esiintyjät	39
5.2.7 Tarjoilut	41
5.2.8 Jätehuolto	42
5.2.9 Kuljetus alueelle	44
5.2.10 Muut menoerät	45
6 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	46
LÄHTEET	49

1 JOHDANTO

Kun ryhdyin miettimään aihetta opinnäytetyölleni, tiesin että sen pitäisi liittyä jollain tavoin musiikkiin. Olen itse tekemisissä musiikin kanssa päivittäin, sekä muusikkona, että musiikin kuuntelijana, joten se on minulle erittäin läheinen ala ja luonnollinen kiinnostuksen kohde. Tärkeintä olisi löytää inspiroiva aihe, jota olisi mielenkiintoista tutkia ja josta olisi helppo kirjoittaa. Lopulta aihe tuli eteeni sattumalta, sillä päätimme ystävieni kanssa ryhtyä toteuttamaan kauan suunnitteilla ollutta festivaaliprojektia. Näin ollen voisin yhdistää kaksi työlästä asiaa tukemaan toisiaan. Lisäksi olen sitä mieltä, että tapahtuman järjestäminen on haaste, joka jokaisen kulttuurituottajan pitäisi jossain vaiheessa kokea. Tapahtumajärjestäjän pitää hallita kaikki kulttuurituottajan työkalulaatikkoon kuuluvat tiedot ja taidot, sekä pystyä soveltamaan niitä. Näin ollen aiheen valinta tuntui myös kiinnostavalta ja haastavalta.

Työni käsittelee omaehtoisen festivaalin suunnittelua ja sen alkuvaiheen järjestelyjä, käyttäen esimerkkitapauksena musiikkifestivaalia, jota olen siis käytännössäkin mukana järjestämässä. Kyseinen musiikkifestivaali on työnimeltään UGK60, jota käytän tapahtumasta kertoessani. Työssä tuon ilmi oman ajatukseni siitä, minkälaisia festivaaleja haluaisin itse järjestää ja nähdä järjestettävän, ja miksi. Esittelen samalla oman festivaalikonseptiimme liittyvät motiivit ja toteutusideat. Myöhemmin käyn läpi yleisesti festivaalijärjestämisen alkuvaiheessa tarvittavia toimenpiteitä käytännön tasolla, samalla peilaten niitä itse tekemiimme ratkaisuihin. Käsittelem työssäni myös Suomen musiikkifestivaalientää ylipäänsä, ja tuon esiin siihen liittyviä käytäntöjä ja ongelmia.

Haluan myös tuoda esiin näkökulmia ympäristöystävälliseen tapahtumajärjestämiseen; asiaan, joka on nykypäivänä huomioitava kaikessa kulttuurialan toiminnassa. Varsinkin kaikkien alalle tulevien uusien toimijoiden olisi hyvä sisäistää ekologiset arvot osaksi omaa ammatillista identiteettiään. Toki myös alalla jo olevien on syytä miettiä ja tarkistaa omaa toimintaansa, liittyen ympäristöystävällisyyteen ja kestävään kehitykseen. Käsittelem ekologista tapahtumajärjestämistä hieman eri kantilta kuin alan kirjallisuudessa on aikaisemmin käsitelty, sillä yritän soveltaa olemassa olevaa tietoa pienemmässä mittakaavassa toteutettavaan tapahtumaan.

Painotan työssäni paljon omaehtoisuuden ja persoonallisuuden tarvetta. Ne ovat asioita jotka ovat aina mielenkiintoa herättäviä ja arvokkaita, oli kyse sitten mistä toiminnasta tahansa. Omaehtoisuudella ja persoonallisuudella tarkoitan tapaa tehdä asiat juuri haluamallaan tavalla, riippumatta totutuista toimintatavoista. Toki kompromisseja joudutaan aina tekemään, mutta on tärkeää että oma visio säilyy taustalla. Haluaisinkin, että työni kannustaisi ammattilaisia ja amatöörejä järjestämään haluamansalaisiaan tapahtumia rikastuttamaan suomalaista festivaalikenttää entisestään.

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAT

2.1 Tutkimuksellisuus

Kovasta yrityksestä huolimatta minun on vaikea löytää työstäni suoranaista teoreettista tutkimuksellisuutta. Toisaalta, jos tutkimus on uuden tiedon etsimistä, niin silloinhan oma toimintani festivaalin suunnittelussa ja järjestämisessä on tutkimuksellista. Ja tutkimuksellista on varmasti myös olemassa olevan tiedon hyödyntäminen ja soveltaminen uudessa kontekstissa. Kyseessä on siis jonkinlainen toimintatutkimuksen muoto, jossa teen ja etsin itse, ja osana festivaalityöryhmää, uusia asioita ja opinnäytetyössäni tätä toimintaa analysoin. Kyse on paljolti myös tapaustutkimuksesta, sillä keskityn työssäni ainoastaan yhden tapahtuman järjestelyjen tarkkailuun ja analysointiin. Tosin tapahtumajärjestämistä tutkittaessa yleistettävyyys ei muutenkaan ole pääasiallinen tavoite, sillä yksikään tapahtuma ei ole koskaan samanlainen. Toisaalta tapahtumaa järjestettäessä voidaan helposti hyödyntää tietoja, joita on saatu muita tapahtumia tutkimalla, joten yleistettävyyys on alalla myös hyvinkin helppoa. Oikeastaan tapahtuman kuin tapahtuman järjestelyissä on otettava huomioon monia saman tyyppisiä аспекteja, joten periaatteessa työstäni voi löytää hyödyllistä tietoa vaikkapa urheilutapahtumaa järjestettäessä.

Tässä tapauksessa tutkimus on lähinnä asioiden pohdiskelua ja erilaisien mahdollisuuksien kartoittamista, sillä UGK60 tapahtuu käytännössä vasta kesällä 2012. Siitä johtuen joudun olettamaan paljon asioita, mikä tekee työstäni ehkä teoreettisemman, ja sitä kautta yleishyödyllisemmän. Tämä myös tarkoittaa sitä, että tutkimustuloksia ei

voi mitata esimerkiksi tapahtuman onnistumista tarkastellen, vaan enemmän festivaaliprosessin etenemistä arvioiden ja tapahtumajärjestämisen yleisiä ongelmia eräästä näkökulmasta ratkoen. Työ käsittelee tapahtumatuottamista ja festivaaleja enemmänkin vaihtoehtoisesta näkökulmasta, tarkastellen ja pohtien lähinnä pienempien ja omaehtoisempien festivaalien asemaa ja tulevaisuutta Suomen festivaalikeskuksessa. Toki toivon, että työstäni olisi hyötyä myös suurempien tapahtumien järjestämisessä, sillä on paljon asioita joita suuremmat festivaalit voivat oppia pienemmiltä.

2.2 Tietoperusta ja näkökulma

Työssäni käytän apuna monenlaisia lähteitä, jotka tuovat erilaisia näkökulmia tapahtumajärjestämisen suunnitteluun. Suomessa festivaalien järjestämisestä on kirjoitettu lähinnä opasluonteisia teoksia, jotka ovatkin lajissaan hyviä ja toimivia käytännön festivaalijärjestelyjä ajatellen. Näitä ovat esimerkiksi Juhani Kauhasen, Arto Juurakon ja Ville Kauhasen kirja Yleisötapahtuman suunnittelu ja toteutus (2002), Cyde Hyttisen teos Festariopas (Johnny Kniga 2003), sekä Jukka Jyrän Nupit kaakkoon (Kirjapaja 2010). Niistä ei kuitenkaan löydy juuri syvempää pohdintaa aiheesta, jota itse pyrin työssäni harjoittamaan. Oppaat ovat silti tärkeitä työni käytännönkysymyksiä käsittelevien lukujen kannalta, ja tietenkin itse festivaaliprojektia ajatellen. Oivallisina apuvälineinä toimivat myös muutamat viime vuosina valmistuneet opinnäytetyöt. Ne tuovat kaivattua ympäristönäkökulmaa festivaalijärjestämiseen, tutkimalla konkreettisesti eräiden suomalaisten festivaalien suhdetta ekologisuuteen.

Lisäksi pyrin hyödyntämään festivaali- ja tapahtumajärjestämiseen liittyvää kansainväistä kirjallisuutta, josta löytyy teoreettisempia lähestymistapoja tapahtumajärjestämiseen. Oman lisänsä työhöni tuovat myös muutamat tapahtumajärjestämisen talouteen ja kävijöihin liittyvät tutkimukset. Niiden avulla on mahdollista löytää tietoa sekä yksittäisen tapahtuman talouteen liittyvistä kysymyksistä, että festivaalin taloudesta ja kävijöistä ylipäänsä. Pyrin myös hyödyntämään Humanistisessa ammattikorkeakoulussa saamiani oppeja mahdollisimman laaja-alaisesti, sekä tähän opinnäytetyöhön liittyvissä kysymyksissä, että itse festivaalijärjestämiseen liittyvissä tilanteissa. Tapahtumaa järjestettäessä on tuottajan pystyttävä käyttämään osaamistaan monipuolisesti ja sulavasti (Halonen 2007, 149).

Suurien musiikkitapahtumien tuotannossa ympäristötekijöiden huomioonottaminen on ollut viime vuosina nouseva suuntaus, joka on tietenkin pelkästään hyvä asia. Tapahtumatuottamisen ekologisiin kysymyksiin liittyen onkin hiljattain tehty ainakin muutama opinnäytetyö. Itse tutustuin lina Maulan työhön Kestävää kehitystä tapahtumatuotannossa: Vihreät haasteet ja tulevaisuus Provinssirock festivaalilla (2010), sekä Laura Koskisen työhön Kestävä kehitys tapahtumatuotannossa: Festivaalien ekologisuus tuottajan näkökulmasta (2011). Mainitut tutkimukset olivat varsin valaisivia ja mielenkiintoisia, mutta ne käsittelivät ainoastaan Suomen suurimpien tapahtumien järjestämistä. Kuten usean festivaalin edustajat toteavat, ekologiset ratkaisut saattavat olla kerralla hieman kalliimpia, mutta yleensä osoittautuvat pidemmällä aikavälillä edullisemmiksi (Koskinen 2011). Esimerkiksi Provinssirockin budjetissa on varmasti määrärahoja ekologisia ratkaisuja varten, mutta miten ympäristöystävällisten periaatteiden mukainen toiminta onnistuu pienemmässä tapahtumassa, jossa budjetti ja muut resurssit ovat huomattavasti pienempiä, kuin valtavissa, vuosittaisissa massatapahtumissa? Tärkeimpänä lähteenä ympäristöystävällistä tapahtumatuotantoa pohtiessa on Meegan Jonesin teos Sustainable Event Management (2009), joka jokaisen tapahtumajärjestäjän olisi syytä lukea. Se esittelee yksityiskohtaisesti monenlaisia ekologisen tapahtumatuotannon kannalta olennaisia käytännön toimia, mutta painottaa yleistä asennemuutosta tärkeimpänä ekologisuuden lisääjänä. Jokainen tapahtumatuottaja voi olla omalla toiminnallaan edistämässä asennemuutosta, ja sitä kautta kestävä kehitystä (Jones 2009, 5).

Tarkastelen tapahtuma-, ja eritoten festivaalijärjestämistä hieman poikkeavasta, ja ehkä tuoreestakin näkökulmasta. Festivaalijärjestämistä yleensä tarkastellaan sisältä päin, jo koettuna ja tehtynä asiana, sitä jälkikäteen analysoiden. Itse en ole koskaan ollut järjestämässä mitään yleisötapahtumaa, joten tarkkailen festivaalijärjestämiseen liittyviä kysymyksiä varmasti hieman eri kantilta kuin kokeneet tekijät. Olen kuitenkin ollut osallisena sadoissa eri tapahtumissa, pääasiassa esiintyjänä, mutta osassa myös yleisön edustajana.

Esiintyjänä ollessani olen päässyt havainnoimaan useiden eri tapahtumien järjestelyjä ikään kuin sisäpuolelta, mutta silti puolueettomasti. Sitä kautta olen päätenyt näkemään mitä moninaisimpia ideologioita tapahtumajärjestämiseen liittyen. Tuntuu sil-

tä, että mikäli järjestäjällä on tahtoa ja kiinnostusta hoitaa järjestelyt ja käytännön asiat sujuvasti, se myös on mahdollista. Kuitenkin valitettavan usein järjestäjiä ei tunneta kiinnostavan muu, kuin pikainen taloudellinen voitto, ja järjestelyiden toimivuuteen panostaminen jää helposti taka-alalle. Pienikin ylimääräinen vaivannäkö, joko suunnittelussa tai käytännön toteutuksessa jättää tapahtumasta hyvän kuvan, ja auttaa valtavasti tapahtuman imagon luomisessa. Hyvän kuvan välittäminen on tärkeää, sillä esiintyjät ja yleisö yleensä jakavat kokemuksiaan tapahtumista, olivatpa ne sitten hyviä tai huonoja. Hyvän maineen luominen auttaa varmasti valtavasti tapahtuman markkinoinnissa, ja sitä kautta tuo myös yleisöä tapahtumaan. Vastaavasti huonomaineiseen tapahtumaan on vaikea houkutella laadukkaita esiintyjiä, ja sitä kautta myös yleisön löytäminen on haastavampaa.

2.3 Ekologisuus tapahtumatuotannossa

Isot festivaalit ovat luonnollisesti ympäristökuormitukseltaan suurempia kuin pienet. Tarvitaan siis enemmän suunnittelua ja resursseja, jotta massiiviset festivaalit voidaan toteuttaa ekologisesti. Kävijämäärä vaikuttaa merkittävästi esimerkiksi kerääntyvän jätteen määrään ja tapahtumapaikan luonnon kuormitukseen. Näin ollen voisi kuvitella, että pienellä festivaalilla esimerkiksi jätehuollon ekologinen järjestäminen olisi helpompaa ja edullisempaa. Pienellä festivaalilla ei myöskään tarvita niin paljon energiaa kuljetuksiin ja infrastruktuurin rakentamiseen, ja materiaalienkin kulutus on vähäisempi. Myöskin tarve ulkomaisten esiintyjien paikalle lennättämiseen on huomattavasti pienempi kuin suurilla festivaaleilla, joten ympäristön kuormittuminen vähenee sitäkin kautta merkittävästi. Lentomat kustaminen aiheuttaa valtavasti haittaa ympäristölle. Esimerkiksi vuonna 2010 Flow Festivaalin kokonaispäästöistä 90 prosenttia muodostui pelkästään artistien lentomat kustamisesta (Koskinen 2011, 30).

Pienemmän festivaalin ekologisessa järjestämisessä tärkein yksittäinen tekijä onkin tahto tehdä asiat ympäristöystävällisesti. Hyvällä suunnittelulla ja taustatyöllä saa tehtyä ekologisempia valintoja, kuin valitsemalla ensimmäinen ja halvin vaihtoehto. Esimerkiksi lähiruoan hyödyntäminen pienellä festivaalilla on paljon helpompaa kuin isolla, sillä tarvittavat volyymit eivät ole läheskään samaa kokoluokkaa. Festivaalin kesto vaikuttaa luonnollisesti ympäristön kuormitukseen, yksipäiväinen festivaali tuot-

taa huomattavasti vähemmän jätettä kuin kolmipäiväinen. Tapahtuman koko vaikuttaa myös materiaaliin tarpeisiin, sillä pienemmät lava- ja muut rakennelmat on edullisempi ja helpompi tehdä ekologisesti kestävästi.

Toisaalta materiaalien uusiokäyttö on mahdotonta ainutkertaisessa tapahtumassa, vaikkakin muista yhteyksistä saatua kierrätysmateriaalia voidaan hyödyntää rakennustarpeina. Kierrättäminen onkin ehkä helpoimmin ympäristöystävälliseksi toiminnaksi miellettyä käytäntöä. Se on toki erittäin merkityksellistä, mutta ekologisia valintoja täytyy tehdä myös hyödykkeiden hankinnassa. Vaikkapa ekosähkön saanti saattaa olla hankalaa, ellei sellaista ole saatavilla jo valmiiksi tapahtumapaikalla. Järjestäjä ei voi välttämättä vaikuttaa tapahtumapaikan olemassa oleviin energiaratkaisuihin, ja voi olla, että sähköä on paikalla lainkaan. Tällöin virtaa on tuotettava aggregaatilla, jonka käyttötarve on yksi suurimmista ”ympäristöongelmista” pienillä festivaaleilla, sillä se kuluttaa polttoainetta ja aiheuttaa päästöjä. Ylipäätään resurssien vähäisyys vaikuttaa pienemmillä festivaaleilla varmasti myös ympäristöystävällisyyteen: jos ei ole tarpeeksi vapaaehtoisia työntekijöitä hoitamaan jätehuoltoa kunnolla, niin kiireen keskellä saatetaan helposti laiminlyödä ekologiset toimintamallit. Tärkeintä olisikin saada vihreät arvot festivaalia järjestettäessä juurrutettua kaikkien työntekijöiden asenteisiin, jolloin asioiden tekeminen ekologisesti ei edes tuntuisi ”ylimääräiseltä” työltä.

Vaikka ympäristöystävällisyyden pitäisi nykypäivänä olla lähtökohta kaikkien tapahtumien järjestämisessä, niin silti ekologisuuden tuominen esiin festivaalia esitellessä antaa lisäarvoa tapahtumalle. Toki tiettyjen tapahtumien, kuten esimerkiksi Faces-festivaalin yhteydessä ympäristöystävällisyys on täysin sisäänkirjoitettua. Tavallisten musiikkifestivaalien ja uusien tapahtumien yhteydessä sen korostaminen on varmasti hyödyllistä, sekä yleisöä, että yhteistyökumppaneita ajatellen. Yleisö muuttuu vähitellen tiedostavammaksi ja tekee valintoja myös ekologisin perustein. Jos vihreyttä käytetään tapahtuman yhteydessä ikään kuin mainosarvona, on sanomattakin selvää, että silloin on toteutettava ympäristöystävällistä linjaa kaikissa mahdollisissa käytännön ratkaisuissa. Mikäli tapahtuma ei toteuta luvattua ekologista linjaa, se kärsii ”kiinni jäädessään” valtavan imago tappion.

Tapahtumatuotannon vihertyminen on syystäkin nouseva trendi ympäri maailmaa. Kansainvälisesti vihreämpiä festivaaleja edistää Euroopan festivaalien kattojärjestö Yourope, joka myöntää ekologisuuksi edistäneille jäsenilleen Green'n'Clean-ympäristömerkkejä. Kaikki kolme suomalaista jäsenfestivaalia (Ilosaarirock, Provinsirock ja Ruisrock) ovat saaneet ympäristömerkin, eli Suomessa suurien festivaalien ympäristöohjelmat ovat selkeästi ajan tasalla ja ekologisemmasta tulevaisuudesta ollaan kiinnostuneita. (Maula 2011, 26). Toivottavasti asenteet muuttuvat pian samankaltaisiksi myös pienempien festivaalien järjestäjillä, vaikka välittömästi saatava taloudellinen voitto hieman kärsisikin ympäristön huomioon ottamisesta. Suuret festivaalit ovat tietenkin suunnannäyttäjän asemassa, sillä niiden toimintaa analysoidaan julkisesti ja tehdyt ympäristöratkaisut saavat osansa julkisuudesta. Toisaalta pienten tapahtumien on helpompi lipsua ympäristöajattelusta, sillä niiden toiminta ei ole yleisölle niin läpinäkyvää. Ekologisuuksi kiinnittäminen onkin pitkälti järjestäjien omalla vastuulla, joten on luotettava alalla työskentelevien moraaliin. Siksi on tärkeää, että jokainen tuottaja on omalla toiminnallaan ekologisemman tapahtumatuotannon puolestapuhujana.

Ympäristöystävällisemmän tapahtumatuotannon avulla pystytään myös välittämään viestiä ekologisemman elämäntavan puolesta ja näyttämään esimerkkiä, kuinka ympäristöystävällinen ajattelutapa voi näkyä käytännön ratkaisuissa. On kuitenkin tärkeää, että ekologisempaa ajattelumallia ei tyrkytetä esimerkiksi lentolehtisten ja pamllettien kautta, vaan se on luonnollisesti läsnä kaikkialla tapahtumassa. Yleisö voi poimia ja panna merkille erilaisia ympäristöystävällisiä toimintatapoja koko festivaalin aikana, sekä tietoisesti että tiedostamattaan. Tässä mielessä suurien yleisötapahtumien tuottajat ovatkin tärkeässä asemassa, sillä heidän tavoitettavissaan on suuri vaikutteille altis yleisö, jonka ajattelutapoihin voidaan vaikuttaa tapahtumien käytännön ratkaisujen kautta.

3 UGK60

3.1 Paikka festivaalikentässä

Vaikka Suomessa järjestetään joka kesä kymmeniä erilaisia pop- ja rockmusiikkita-
pahtumia, harva festivaali poikkeaa ohjelmistoprofiililtaan totutuista linjoista. Ylei-
sömäärältään ja budjetiltaan suurimmat festivaalit, kuten esimerkiksi Provinssirock ja
Ruisrock ovat niin sanottuja yleisfestivaaleja. Niiden ohjelmisto perustuu pitkälti ”jo-
kaiselle jotain”-ajatteluun. Se on tietysti ainoa tapa saada mahdollisimman laaja-
alaista yleisöä festivaaleille. Tämän takia hieman pienempienkin tapahtumien on ta-
loudellista voittoa tavoitellessaan pakko lähteä mukaan samanlaiseen ohjelmistopoli-
tiikkaan, jotta ne pystyvät kilpailemaan samasta yleisöstä. Näin ollen lähes kaikista
yleisfestivaaleista on tullut melko geneerisiä kopioita toisistaan. Järjestelyt toki toimi-
vat ja suurin osa yleisöstä viihtyy, mutta kaikki toimii aina samalla kaavalla. Ehkä ny-
kypäivänä osa yleisöstä tuleekin festivaaleille hakemaan juuri turvallista tunnetta sii-
tä, että kaikki on samalla tavalla kuin edellisilläkin kerroilla? Kulttuurin tuotanto ei sai-
si muuttua itseään toistavaksi ja rutiinimaiseksi, jota jo Adorno ja Horkheimer pelkä-
sivät (Kainulainen 2005, 200). Uskon, että Suomessa on myös paljon ihmisiä, joita
kiinnostaisi hieman erilainen tapahtuma, enemmän kokemuksellinen ja yllättävä, kuin
samoja kaavoja toistava.

Erittäin suosittuja festivaaleja ovat nykyään melko suuriksi kasvaneet raskaamman
musiikin tapahtumat. Vaikka Suomessa on valtavasti raskaan musiikin ystäviä, on
vaikea kuvitella, että kesällä lähes jokaviikonloppuisille ”hevifestareille” riittää kävijöi-
tä. Kuitenkin kiinnostunutta yleisöä tuntuu olevan tarpeeksi, jotta tapahtumia voidaan
järjestää vuosittain. Ehkäpä heviyleisö on poikkeuksellisen aktiivista osallistumaan
oman alansa tapahtumiin? Vaikka raskaan musiikin tapahtumat ovatkin pohjimmil-
taan tiettyyn musiikin haaraan erikoistuneita, on järjetöntä puhua erikoistumisesta ja
hevimusiiikin valtavasta yleisöstä samassa lauseessa. Tällaiset festivaalit ovat varsi-
naisia kultakaivoksia jo muualla maailmassa unohdetuille, raskaan rockin veteraa-
neille, joille tuntuu aina löytyvän poikkeuksellisen paljon uskollista yleisöä Suomen
kesästä. Tämän kaltaiset tapahtumat ovat varmasti järjestäjilleen melko takuuvarmo-
ja tulonlähteitä, sillä kiinnostavien esiintyjien hankkiminen on suhteellisen vaivatonta
ja yleisöä on valtavasti, ikään ja sukupuoleen katsomatta.

Vastapainoksi maassamme järjestetään jonkin verran myös marginaalisempiin ilmi-
öihin ja vaihtoehtoisempaan musiikkiin erikoistuneita festivaaleja. Hyvinä ja suurimpi-
na esimerkkeinä näistä ovat Karjaalla tapahtuva Faces, joka keskittyy monikulttuuri-

suuteen ja ekologisuuteen, sekä Helsingissä vietettävä Flow Festival, joka painottaa nykyaikaista kaupunkikulttuuria ja ajankohtaisia artistivalintoja. Niiden suurista yleisömääristä voi päätellä, että kiinnostunutta yleisöä on olemassa myös poikkeavammille tapahtumille ja ideologioille. Useita pienempiä, mutta mielenkiintoisia tapahtumia järjestetään myös muualla kuin Etelä-Suomessa, mutta ne ovat enemmän paikalliselle ja lähialueiden yleisölle suunnattuja, kuin valtakunnallisia. Tällaisia tapahtumia ovat esimerkiksi Ylitorniossa, Aavasaksan vaaralla sattumanvaraisina kesinä 2000-luvulla järjestetty Aawastock, Oulaisissa 2000-luvun lopusta asti tapahtunut Rapurock, sekä Turun Uittamolla pidettävä Ilmiö-festivaali, joka on kasvattanut suosiotaan vuosi vuodelta. En keksi mitään syytä, miksei edellä mainituista tapahtumista voisi joskus tulla kansallisestikin merkittäviä, omalaatuisempia yleisfestivaaleja, hieman Joensuun Ilosaarirockin tapaan. Tosin sellaisen aseman saavuttaminen vaatii vuosi vuodelta suurenevia resursseja, ja ennen kaikkea tahtoa kasvattaa pienestä tapahtumasta suurempi. Monien pienempien tapahtumien järjestäjät haluavatkin pitää omat tapahtumansa sopivan pieninä ja intiimeinä, vailla sen suurempia laajenemispyrkimyksiä. Se on myös kunnioitettava tapa toimia osana festivaalikenttää, sillä on olemassa paljon yleisöä, jotka haluavat käydä festivaalitapahtumissa, mutta kaihtavat suuria massatapahtumia. Näin ollen on hyvä, että jotkut tapahtumat säilyvät tarkoituksellisesti pienempinä ja omaehtoisina.

3.2 Miksi juuri tällainen tapahtuma?

Edellisessä kappaleessa mainitut pienfestivaalit ovat hyviä esikuvia UGK60:lle, ja niiden järjestelyistä ja tunnelmasta on tarkoitus omaksua toimintamalleja ja -ajatuksia myös omaan festivaaliimme. Päällimmäisenä ”esikuvana” on kuitenkin Janakkalan Leppäkoskella muutamaan otteeseen 2000-luvun puolessa välissä järjestetty Leppäkosken rytmi -festivaali. Kyseessä oli varsin vaihtoehtoinen, kaveriporukan voimin järjestetty tapahtuma idyllisessä joenrantamiljöössä, jossa lähes kaikki, pääsymaksuja myöten, perustui vapaaehtoisuuteen. Viimeiseen vuoteensa 2007 mennessä tapahtuma oli paisunut liian suureksi, ja muun muassa kalustoon kohdistuneiden ilkeiden tekosten seurauksena festivaalia ei ole enää sittemmin järjestetty. Vaikka UGK60 tulee olemaan huomattavasti ammattimaisempi ja yleisömäärältään jonkin verran suurempi kuin Leppäkosken rytmi, olisi hienoa pystyä säilyttämään jotakin Leppäkosken

festivaalin välittömästä ja viihtyisästä tunnelmasta. Käytännössä UGK60:n on siis tarkoitus vastata havaitsemiimme puutteisiin tämänhetkisessä, suomalaisessa festivaalikentässä. Etelä-Suomeen mahtuu varmasti suhteellisen pieni ja innovatiivinen, kotimaiseen vaihtoehtomusiikkiin pääasiallisesti keskittyvä persoonallinen festivaali. Festivaali, jossa yleisö, esiintyjät ja työntekijät viihtyvät, ja jossa ainutlaatuinen tunnelma on tärkeämpi, kuin pikaisen taloudellisen voiton tavoittelu. Kuitenkin järjestelyiden pitäisi olla ensiluokkaisia ja toimivia, ihmisläheisiä, sekä ympäristöystävällistä ajattelutapaa noudattavia ja edistäviä.

Yksi merkittävä syy tapahtuman järjestämiselle on varmasti myös tarve selvittää oman osaamisensa ja pystyvyytensä rajat. Joka kerta, kun olen ollut vieraana jossain tapahtumassa, joko yleisön edustajana tai artistina, olen pyrkinyt havainnoimaan tapahtumaa myös tulevan kulttuurituottajan näkökulmasta. Yleensä aina on tullut eteen asioita, jotka omasta mielestäni olisi voinut toteuttaa paremmin tai ainakin eri tavalla. Samanlaisia kokemuksia on myös muilla UGK60-työryhmän jäsenillä. Onkin mielenkiintoista päästä kokeilemaan festivaalin toteuttamista käytännössä. Onko mahdollista luoda juuri sellainen tapahtuma, kuin haluaa vai onko matkan varrella tehtävä paljon kompromisseja? Hetkittäin tiedostaa festivaalin järjestämiseen liittyvän työmäärän suuruuden, mutta ainakin tällä hetkellä sen on valmis kohtaamaan haasteena. On hallittava useita eri taitoja ja pystyttävä kontrolloimaan monia eri tekijöitä pystyäkseen organisoimaan toimivan festivaalin, ja juuri projektin monitahoisuus tuntuu erityisen mielenkiintoiselta. Ja vaikka kokemus onkin tärkeä ominaisuus tapahtumajärjestäjälle, niin myös tuoreus ja innokkuus ovat tärkeitä tekijöitä järjestelyiden onnistumisessa (Kauhanen & Juurakko & Kauhanen 2002, 39). Nämä tekijät ovat UGK60-työryhmän ehdottomia vahvuuksia ja tapahtuman onnistumisen avaintekijöitä.

Käytännön tasolla on erittäin tärkeää, että festivaalityöryhmä koostuu useammasta henkilöstä, tässä tapauksessa neljästä tasa-arvoisesta jäsenestä. Työskentelyä helpottaa myös se, että nämä ovat ihmisiä joiden arvostelukykyyneen ja toimintavalmiuksiin voi luottaa täysin, sillä olisi mahdottomalta vastata yksin kaikista projektin osatekijöistä. Järjestelyiden jakaminen vastuualueisiin helpottaa järjestäjien työtaakkaa, mutta myös parantaa toiminnan laatua, sillä on mahdollista keskittyä kunnolla oman osaluueensa hoitamiseen. Toisaalta on myös helpompi ideoida ja suunnitella asioita pie-

nessä ryhmässä, sillä ajatuksia syntyy enemmän ja niistä voidaan keskustella ja antaa palautetta välittömästi. (Shone & Parry 2010, 72-73)

Eräänä tekijänä tapahtuman synnyssä, tai ainakin tapahtumapaikkakunnan valinnassa, voidaan pitää tarvetta edistää entisen kotikaupunkimme Hyvinkään kulttuurielämää. Teini-ikäisenä tuntui, että Hyvinkää on paikka jossa ei koskaan tapahdu mitään, ja jos tapahtuukin, niin sekin on jotenkin puolivillaisesti kasattu ja toteutettu. Hieman pienemmissä kunnissa ja kaupungeissa kulttuurierintojen järjestäminen institutionalisoituu ja jää helposti kulkemaan totuttuja ratoja pitkin. Ehkä UGK60:n kaltainen tapahtuma voisi virkistää kaupungin toimijoiden ajatuksia ja uudistaa käsityksiä kulttuurin luomisesta. Mielenkiintoinen kulttuuritapahtuma vaikuttaa myös ulkoisesti kaupungin imagoon ja näin ollen festivaali saattaisi hyödyttää kuntaa myös muuten, kuin itse konkreettisenä tapahtumana (Kainulainen 2005, 276). En tiedä onko Hyvinkäällä tarpeeksi varsinaista kohdeyleisöä UGK60:n kaltaiselle festivaalille, joten onkin haastavaa luoda tapahtumasta mielenkiintoinen myös ”tavalliselle hyvinkääläiselle”. Toisaalta, uudenlainen tapahtuma kiinnostaa asukkaita varmasti ainakin jossain määrin ja houkuttaa jonkin verran ihmisiä pelkästään tarkistamaan, että mistä on kysymys. Laajempaa yleisöä ajatellen Hyvinkään maantieteellinen sijainti on siinä mielessä ihanteellinen, että Helsingin ja Hyvinkään välinen etäisyys on vain noin 50 kilometriä. Myös Tampere, Lahti, Hämeenlinna ja Riihimäki, sekä Uudenmaan radanvarsikaupungit ovat kaikki suhteellisen lähellä, joten uskoisin potentiaalista kohdeyleisöä olevan tarpeeksi sopivan lyhyen välimatkan päässä.

Järjestelytoimikunnan tavoitteena on luoda festivaali, joka vastaa itse asettamiemme arvoja ja kriteereitä. Pyrimme luomaan tapahtuman, jossa yleisö tuntee olevansa tärkeässä roolissa koko festivaalin onnistumisessa. Tapahtuman yleisötavoitteeksi olemme suunnitelleet noin tuhatta kävijää, mutta järjestelyiden eteneminen vaikuttaa vielä varmasti tavoitteeseen. Festivaalin yksi päämäärä on kerätä yhteen samanhenkiset, jotain erilaista kaipaavat ihmiset koko Etelä-Suomesta, ja miksei koko Suomesta. Pelkästään puskaradion, sosiaalisen median ja muun verkossa tapahtuvan tiedottamisen avulla on mahdollista hankkia sen verran kiinnostuneita, että yleisötavoitteeseen päästään. Sanan levittäminen täytyy aloittaa hyvissä ajoin ennen tapahtumaa, jotta festivaali ehtii muodostua tarpeeksi kiinnostavaksi ihmisten mielissä ja puheissa. Kun onnistutaan luomaan festivaalista positiivisia mielikuvia tarpeeksi aikaisessa vai-

heessa, niin mainostus tapahtuu ikään kuin itsestään. Toki festivaalin olemassa olosta pitää muistuttaa tasaisin väliajoin, enenevässä määrin itse tapahtuman lähestyessä.

Jukka Jyrä kehottaa miettimään syitä tapahtuman järjestämiselle erilaisista näkökulmista esitettyjen kysymysten kautta (Jyrä 2010, 12). Jos festivaalia ajattelee potentiaalisen yleisön näkökulmasta, niin luulen että kiinnostavimpia asioita tulevat olemaan UGK60:n poikkeavuus muusta festivaalitarjonnasta, laadukas ja persoonallinen ohjelmisto, sekä tapahtuman ainutkertaisuus. Festivaalin on määrä houkutella monenlaisia ihmisiä: hippejä, elämyksennälkäisiä, trendikkäitä, vaihtoehtoihmisiä, edistyskellisiä, sekä miksei ihan tavallisiakin kansalaisia. Tämä on samalla mahdollisuus ja uhka; kuinka luoda tapahtuman imagosta erikoistunut, mutta silti vastaanottava ja laajemmin kiinnostusta herättävä? On erittäin tärkeää, että festivaalin tiedottamisessa ja markkinoinnissa painotetaan juuri tapahtuman ainutlaatuisuutta (Hoyle 2002, 19), mutta liiallinen profiloituminen pelkästään tietyn yleisön festivaaliksi saattaa vaikuttaa negatiivisesti toisten yleisösegmenttien haluun saapua itse tapahtumaan. Olisi tietenkin hyvä, että festivaalille tulisi mahdollisimman paljon erilaista yleisöä, jo pelkästään yleisötavoitteen täyttymisen takia. Toisaalta emme haluaisi myöskään, että festivaali vaikuttaisi ulospäin jonkinlaiselta yleisfestivaalilta, jossa ei ole minkäänlaista erillistä kohdeyleisöä. Nämä, ja muut festivaalin markkinointiin liittyvät kysymykset vaativat ratkaisuja viimeistään siinä vaiheessa, kun UGK60:stä aletaan viestiä ulospäin.

3.3 Festivaalin erityispiirteet

Esiintyjien hankkiminen UGK60:een poikkeaa siinä mielessä normaalista, että ohjelmiston runko on tarkoitus muodostaa yhtyeistä, joissa itse soitamme. Näin ollen Pariisiin kevään, Rubikin, sekä Minä ja Ville Ahosen hankkimiseksi ei tarvita virallisia reittejä, vaan pyrimme saamaan yhtyeet paikalle eräänlaisena ystävänpalveluksena. Aikomus on kuitenkin maksaa soittajille ja yhtyeiden henkilökunnalle pieni henkilökohtainen korvaus, kiitoksena ja eleenä siitä, ettei keikkoja tarvitse tehdä ilmaiseksi. Muukin ohjelmisto kootaan ystävien ja tuttavien yhtyeistä, joten pyrimme noudatta-

maan samanlaista maksupolitiikkaa myös muiden kohdalla. Hyvät kontaktit ovat siis merkittävä etu ja jonkinlainen punainen lanka festivaalin taiteellisessa linjassa.

Esiintyjien valinnassa valitsemamme politiikka tietenkin vaikuttaa jossain määrin siihen, keitä uskallamme mukaan pyytää. Pyrimme tarjoamaan esiintyjille henkilökohtaisen korvauksen lisäksi mahdollisimman mukavat oltavat ja poikkeuksellisen festivaalipäivän, sillä monet muusikot tuntuvat myös arvostavan persoonallisuutta tapahtumien toteutuksessa. Jos esiintyjien lähes joka viikonloppu kuluu mitä moninaisimpien festivaalien normaaleissa työmaakoppitakahuoneissa, niin erilaisuus on aina virkistävää. Varsinkin jos järjestelyt on hoidettu hyvin. Myös ruoan laatu tuntuu olevan monelle esiintyjälle mittari siitä, onko festivaalilla ”hyvä meininki” eli artistien ruokailuun on syytä panostaa. Normaalisti esiintyjien hankkimiseen liittyvät asiat täytyy tietenkin hoitaa ohjelmatoimistojen ja muiden asiaankuuluvien tahojen kanssa.

Yhden päivän aikana ei yhdellä lavalla ehdi kovinkaan montaa yhtyettä esiintyä. Viisi tai kuusi bändiä on varmaankin maksimimäärä, joiden lisäksi ohjelmistoon on tarkoitus saada Dj:tä ja joitain akustisempia esiintyjä, jotka voivat periaatteessa soittaa missä vaan festivaalialueella. On parempi, että ohjelmisto ei ole liian tiukka, vaan festivaalivieraille on aikaa oleskella alueella rauhassa ja nauttia kiireettömyyden ilmapiiristä. Liialla hektisyydellä ja kontrolloinnilla ei mielestäni saavuteta festivaalille tavoiteltua tunnelmaa. Tarkoitus on, että festivaalilla olisi viihtyisää ilman bändejäkin, eli musiikki ei missään nimessä olisi pääasia. Tarkoituksena on luoda festivaalialueesta visuaalisesti mielenkiintoinen, hyödyntämällä esimerkiksi valaistusta, sekä muunlaisia somisteita. Yleisölle on luotava erilaisia ympäristöjä festivaalialueen sisälle, jotta on mahdollista etsiä ja löytää uusia paikkoja ja asioita. Ihmiset haluavat kokea tekevänsä asiat itse, joten on tärkeää, että tarjolla on monenlaisia virikkeitä ja mahdollisuuksia. Musiikin ei tarvitse olla pääasia, sillä monesti kuulee tarinoita siitä, että ”oli muutenkin niin hyvä meininki, että ei ehtinyt edes mennä katsomaan bändejä”. Olisi-kin mielenkiintoista selvittää, kuinka laajasti pelkkää ”hyvää meininkiä” voi käyttää tapahtuman pääteemana ja vetonaulana. Onhan toki olemassa monenlaisia tapahtumia, jotka eivät rakennu esiintyjien, vaan jonkun muun teeman varaan, vaikkapa monenlaiset olutfestivaalit. Silti niihinkin tarvitaan esiintyjä houkuttelemaan yleisöä.

Sanaa levittääksemme ajattelimme järjestää syksystä 2011 lähtien muutamia klubi-iltoja Helsingissä. Niiden avulla on mahdollista tuoda esiin UGK60:n taiteellista linjaa, sekä mahdollisesti herättää jonkinlaista kuhinaa yleisön keskuudessa. Klubi-iltojen kautta voimme harjoitella tapahtumajärjestämistä, sekä kerätä hieman varoja itse festivaalia varten. Klubi-illat toimisivat hyvänä ikkunana tulevan festivaalin maailmaan, ja siksi olisi tärkeää pystyä hyödyntämään klubeilla samanlaista visuaalista ilmettä, kuin itse festivaaleilla. Tosin klubien järjestämisen pitäisi olla siinä määrin kustannustehokasta, että niiden avulla saisi kerättyä mahdollisimman paljon tuloja itse festivaalijärjestelyjä varten. Klubit toimivat myös hyvänä mainoksena itse festivaalille, sillä sitä kautta festivaalin nimi tulee tutuksi monenlaisia reittejä pitkin.

4 ALKUTOIMENPITEET

Tässä luvussa kerron seikoista, jotka on hyvä miettiä valmiiksi, ennen kuin alkaa varsinaisesti kartoittamaan festivaalin käytännön toteutukseen liittyviä asioita. Aluksi tarvitaan jonkinlainen organisaatio, joka tapahtumaa virallisesti järjestää. Organisaatiomuodon valinnassa ja virallisen toimijan perustamisessa on omat kysymyksensä, johon esittelen ratkaisumalleja. Tapahtuman ajankohdan ja sijainnin miettimiseen on syytä käyttää runsaasti aikaa, sillä ne ovat varmasti tärkeimmät yksittäiset ratkaisut koko festivaalia ajatellen. Kun aika ja paikka ovat selvillä, täytyy olla yhteydessä viranomaisiin ja selvittää festivaalin järjestämiseen mahdollisesti liittyvät rajoitukset ja esimerkiksi järjestyksenvalvonnan ja pelastussuunnitelman tarpeet. Lisäksi, jos tapahtumassa myydään ruokaa ja juomaa, on selvitettävä esimerkiksi hygieniaan ja alkoholilakiin liittyvät kysymykset. On siis paljon lainsäädännöllisiä ja virallisia toimenpiteitä, jotka on syytä tehdä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

4.1 Taustaorganisaation perustaminen

Pystyäkseen suorittamaan festivaalin järjestämiseen liittyviä käytännön toimenpiteitä, tarvitaan jonkinlainen oikeustoimikelpoinen taho, jonka nimissä toimitaan. Pitää pystyä solmimaan sopimuksia ja maksamaan laskuja. Jos haluaa rahoittaa toimintaa jul-

kisilla tuilla, on tukien hakijana oltava virallinen taho. Lisäksi virallinen taustaorganisaatio tuo hankkeelle ja järjestäjille uskottavuutta. Erilaisia organisaatiomuotoja on lukuisia, mutta ensi kertaa festivaalia järjestävän näkökulmasta varteenotettavimmat ovat yksityisliike (puhekielessä toiminimi) ja yhdistys. Yksityisliikkeen omistaja saa toimia yrittäjänä ja näin ollen harjoittaa voittoa tuottavaa toimintaa. Yksityisliikkeen perustaminen on yksinkertaista ja edullista, eikä alle 8500 euron vuosittaisesta liikevaihdosta ole tarpeen suorittaa arvonlisäveroa (Ojajärvi & Vainio 2002, 257-258). Haittapuolena on, että toiminimellä suoritettavaa toimintaa harjoitetaan pääsääntöisesti yksin. Näin ollen yrittäjä joutuu myös ottamaan liiketoiminnasta koituvan riskin omalle kontolleen. Toki useampi eri toiminimeä käyttävä taho voi tehdä töitä yhteisen päämäärän eteen ja näin ollen jakaa vastuualueita.

Yhdistys on voittoa tuottamaton ja aatteellinen toimija, joka voi kuitenkin suorittaa monenlaisia oikeustoimia. Halutessaan yhdistys voi toiminta-ajatuksensa puitteissa suorittaa myös ansiotoiminnaksi luettavia toimenpiteitä. Yhdistyksen jäsenet kuitenkin eivät vastaa henkilökohtaisesti esimerkiksi yhdistyksen taloudellisista velvoitteista, ja yhdistys on verovelvollinen ainoastaan liiketoiminnalla saavutetusta tulosta (Ojajärvi & Vainio 2002, 282-283). Pienten ja epäsäännöllisten tapahtumien järjestämisessä yhdistystoiminta on käytännössä paras ja monipuolisin organisaatiomuoto. Itse päädyimme valitsemaan toimintamuodoksi yhdistyksen melko luonnollisesti, sillä kuten olen jo muutamaan otteeseen todennut, UGK60:n tarkoitus ei ole tuottaa taloudellista voittoa. Muita yhdistystä puoltavia syitä ovat järjestelytoimikunnan koostuminen useammasta henkilöstä, yhdistyksen perustamisen on suhteellinen helppous ja yhdistyksen ylläpitämisen vaivattomuus ja yksinkertaisuus. Osalla järjestäjistä on myöskin ennestään kokemusta yhdistystoiminnasta. Aihetta on myös käsitelty jonkin verran omien opintojeni aikana, sekä muiden festivaalityöryhmäläisten opinnoissa. Yhdistyksen avulla sen jäsenet voivat halutessaan toteuttaa myös muunlaisia hankkeita kuin itse festivaalia.

Yhdistyksen perustaminen ja virallistaminen on tehty nykypäivänä erittäin vaivattomaksi. Osin tästä syystä Suomessa harjoitetaankin poikkeuksellisen paljon yhdistystoimintaa. Pidimme yhdistyksen perustamiskokouksen 10.3.2011 ja vajaan kahden viikon päästä UGK60 ry oli jo täysin oikeustoimikelpoinen. Patentti- ja rekisterihallituksen [www-sivujen \(www.prh.fi\)](http://www.prh.fi) kautta on mahdollista hoitaa koko prosessi. Itse va-

litsimme helpoimman vaihtoehdon eli perustamispaketin, jossa 75 euron kertakorvauksista vastaan saa valmiin, ennakkotarkastetun sääntöpakettin ja samalla yhdistysilmoitus tulee vireille. Lomakkeiden täyttämiseen tarvitaan ainoastaan yhdistyksen hallituksen jäsenten henkilötiedot ja ajatus siitä, minkä suuntaista toimintaa yhdistys tulee harjoittamaan. Eräs tärkeä asia lomakkeita täyttäessä tosin tulee päättää, nimittäin yhdistyksen nimenkirjoittamispolitiikka. Nimenkirjoittaminen tarkoittaa valtuuksia tehdä yhdistyksen nimissä virallisia sopimuksia ja päätöksiä, ja se voi olla esimerkiksi vain yhdistyksen puheenjohtajalla tai jopa ainoastaan yhdistyksen puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla yhdessä. Itse päädyimme ratkaisuun, jossa jokainen yhdistyksen hallituksen jäsen saa toimia nimenkirjoittajana yksinään. Tällöin saadaan ehkä helpommin jaettua vastuutehtäviä, sekä välttyään hankalilta tilanteilta, joissa vaikka puheenjohtaja ei ole tavoitettavissa. Toisaalta, joissain tapauksissa valitsemamme vaihtoehto saattaa olla riski, mikäli yhdistyksen hallituksessa on mukana epäluotettavia henkilöitä.

Jatkossa yhdistyksen ylläpitäminen vaatii vuosikokouksen pitämistä, sekä tilintarkastustoimintaa, mikäli jotain rahaliikennettä on ollut. Vuosittainen tilinpäätös on tehtävä, mutta muita velvoitteita ei yhdistystoiminnassa ole. Sitä on siis suhteellisen helppo pitää yllä vaikka toiminta olisi kuinka aktiivista tai epäaktiivista tahansa. Käytännön toimintaa varten taustaorganisaatio tarvitsee pankkitilin. Kestävää kehitystä ajatellen on syytä miettiä pankin valintaa, ja selvittää eri pankkivaihtoehtojen taustoja. Pankkia valitessa voi myös harkita samalla mahdollisia vakuutuksia itse tapahtumaa varten. Pienen organisaation on järkevää keskittää palveluita mahdollisimman paljon. Tapahtumaa varten on syytä harkita vakavasti ainakin vastuuvakuutuksen hankkimista, sillä mikäli jotain sattuu, on järjestäjä viime kädessä vastuussa vahinkojen korvaamisesta.

4.2 Tapahtuman ajankohta

Tapahtuman ajankohdan päättäminen on erittäin merkittävä toimenpide, joka täytyy tehdä ennen käytännön järjestelyjen aloittamista. Ajankohtaa kannattaa miettiä tarkasti, sekä järjestelyjen, että kohdeyleisön kannalta. Suurin osa Suomessa järjestettävistä ulkoilmatapahtumista sijoittuu aikavälille kesäkuun alusta elokuun loppuun. Viikonloppujen määrä Suomen kesässä on rajallinen, ja muutenkin syytä selvittää,

ettei oman tapahtuman aikaan lähiseudulla ole muita pääasiassa samaa kohdeyleisöä houkuttelevia tapahtumia (Kauhanen & Juurakko & Kauhanen 2002, 37; Shone & Parry 2010, 96). Jos kyseessä on ulkoilmatapahtuma, niin myös säätilan vaikutus kannattaa ottaa huomioon. Syyskuu alkaa olla mielestäni jo liian myöhäinen ajankohta ulkoilmatapahtumalle, sillä sateisen ja kylmän sään riski kasvaa mitä pidemmälle syksyä mennään. Elokuu on kuitenkin kokonaisuudessaan vielä hyvää aikaa ulkoilmatapahtumien järjestämiselle, keskimääräinen lämpötila on korkeampi kuin kesäkuussa, vaikkakin sateen todennäköisyys on hieman suurempi kuin alkukesästä. Myöskin yleiset lomakaudet ja juhlapyhät, ja niiden tuomat muutokset ihmisten liikkumiseen kannattaa ottaa huomioon (Kauhanen & Juurakko & Kauhanen 2002, 37).

Itse olemme ajatelleet UGK60:n ajankohdaksi elokuun kolmatta viikonloppua. Vaikka koulut olisivat jo alkaneet, niin tapahtumassa olisi jonkinlainen ”kesän päätöksen” tunnelma. Myöskin esiintyjien saaminen paikalle olisi helpompaa, sillä pääasiallinen festivaalikausi päättyy elokuun puolessa välissä. Näin ollen päällekkäisyyksien todennäköisyys pienenee sekä esiintyjien että yleisön osalta. Elokuussa illatkin ovat jo pimeitä, joten ajankohta vaikuttaa myös festivaalin visuaaliseen puoleen; illan hämärässä on mahdollista luoda tunnelmaa käyttämällä valaistusta ja muita visuaalisia elementtejä. Muutenkin kesä- ja heinäkuun viikonloppuina on melkoinen tapahtumaruuhka, joten pieni tapahtuma saattaa helposti jäädä vaille sitä huomiota, joka elokuun puolenvälin jälkeen on mahdollista saada.

Kysymys siitä, järjestääkö festivaalin yksi-, kaksi- vai kolmipäiväisenä on myös erittäin tärkeä. Kun kerran rakentaa ja valmistele festivaalialueen yhdeksi päiväksi, niin periaatteessa samalla vaivalla voisi pitää useammankin päivän pituisen tapahtuman. Toisaalta työvoimaa tarvitaan tällöin pidemmäksi aikaa, sekä enemmän resursseja ruoan, juoman ja jätehuollon järjestämiseen. Laitteiston vuokra-ajat pitenevät ja tarvitaan mahdollisesti jonkinlainen majoitusmahdollisuus, esimerkiksi leirintäalue. Lipunmyynti ja kävijäkontrolli vaikeutuu huomattavasti, kun tarvitaan useita eri lippuvaihtoehtoja. Näin ollen uskon, että pienen festivaalin järjestäminen on ainakin aluksi huomattavasti helpompaa yksipäiväisenä. Kontrolloitavia asioita on jo muutenkin runsaasti ja pidempikestoisella festivaalilla ne vielä moninkertaistuvat. Jollain tavoin kaiken vaivannäön keskittäminen yhteen päivään tuntuu ainakin itselleni helpommalta tavalta ajatella festivaaliurakkaa.

4.3 Tapahtumapaikka

Sijainti määrittelee pitkälti festivaalin ulkoiset puitteet ja myös tuo rajoituksia festivaalin suunnitteluun ja toteutukseen. Paikka on myös merkityksellinen tekijä tapahtuman imagon ja julkisuuskuvan kannalta (Kauhanen & Juurakko & Kauhanen 2002, 38-39). Mikäli haluaa päästä helpolla, on parempi valita tapahtumalle paikka, jossa on mahdollisimman paljon käyttökelpoisia tiloja jo valmiina tai ainakin lähistöllä. Festivaalin toteutukseen tarvitaan yllättävän paljon mahdolliselta sateelta suojassa olevia tiloja, sekä keittiö- ja muita valmistelutiloja. Toisaalta tunnelmaltaan mielenkiintoisin tapahtumapaikka ei välttämättä sijaitse valmiiden fasiliteettien äärellä, vaan saattaa olla vaikkapa keskellä metsää. Ainahan tarvittavat tilat voidaan rakentaa väliaikaisesti, esimerkiksi työmaakonttien ja teltojen avulla. Ne eivät välttämättä kuitenkaan ole se kaikkein viihtyisin tai ekologisin vaihtoehto. Oleellista tapahtumapaikan valinnassa on tietenkin myös paikan soveltuvuus odotetulle yleisömäärälle. Tässä mielessä laaja peltoaukea on luonnollisesti paras mahdollinen paikka festivaalin järjestämiseen, sillä sinne on helppo sijoittaa infrastruktuuri ja yleisölle on tarpeeksi tilaa. Toisaalta pelto ei ole kaikkein persoonallisin ympäristö tapahtumalle. Tärkeää on, että tilaa on hieman enemmän kuin ennakoitua yleisöä, sillä sekä huoltotoimenpiteiden, että asiakkaiden viihtyvyyden kannalta on ikävää, jos festivaalialue on koko ajan ahdas ja vaikeakulkuinen.

Itse olimme koko ajatuksen syntyhetkestä asti ajatelleet UGK60:n sijainniksi Hyvinkään vanhaa hyppyrimäkimonttua, joka sijaitsee Sveitsin metsässä. Paikkaan johtaa asfaltoitu tie ja montun vieressä on niin ikään asfaltoitu parkkipaikka ja Sveitsin majaksi kutsuttu rakennus. Esiintymislavan, ja näin ollen myös suuren osan yleisöä, oli tarkoitus olla montun pohjalla, jonne pääsee sekä portaita, että pientä hiekkatietä pitkin. Hiekkatie oli tarkoitus pitää huoltoreittinä, joten ihmisten kulkeminen monttuun olisi mennyt ainoastaan kapeita puuportaita pitkin. Montun pohjan pinta-ala olisi ehkä juuri ja juuri riittänyt lavan rakentamiseen ja tuhannen hengen yleisön oleskeluun, mikäli sieltä olisi hieman karsinut pientä kasvillisuutta pois tieltä. Lisäksi paikalla seisoo luonnollisesti vanha ja ränsistynyt hyppyrimäki, joka olisi ehdottomasti vaatinut kokoaikaista valvontaa mahdollisten kiipeilijöiden varalta. Toisaalta, alle kilometrin

päässä montusta sijaitsee hotelli, jonka kanssa olisi varmasti voinut tehdä yhteistyötä, sekä majoitukseen, että esimerkiksi anniskeluun liittyvissä asioissa. Paikan ilma-piiri vaikutti niin ainutlaatuiselta ja kiehtovalta, että negatiivisista puolista huolimatta olisimme silti halunneet käyttää hyppymäen ympäristöä tapahtumapaikkana. Esteeksi muodostui loppujen lopuksi se, että Sveitsin metsä on luonnonpuistoaluetta, ja Hyvinkään kaupunki ei halunnut niin suurta yleisötapahtumaa järjestettävän suojellulla alueella.

Onneksi olimme keksineet vaihtoehtoisen tapahtumapaikan jo ennen kuin saimme tietää mäkimontun kohtalosta. Käytännöllisesti ajateltuna Hyvinkään Pilliniemen alue vanhan kolmostien varressa onkin lähes täydellinen tila festivaalin järjestämistä ajatellen. Paikalla vietettiin perinteisiä juhannusjuhlia vuosien ajan, 80-luvulta alkaen, vaikkakin nykypäivänä perinne on katkennut. Alue on siis todettu käytännölliseksi yleisötapahtumapaikaksi jo aiemmin. Mahdollista festivaalialuetta hallinnoi vieressä sijaitseva koulu, jonka tiloja voisi hyödyntää moniin eri tarkoituksiin. Paikka on ikään kuin peltoa, mutta sen läpi virtaa idyllinen joki, jonka rannalla on valmis, pientä kunnostusta kaipaava esiintymislava. Lisäksi paikalla on muutamia valmiita grillipaikkoja, ja muita hyödynnettäviä pikkurakennuksia. Huoltoreitit ovat valmiina, ja mikäli viereisen koulun saa mukaan festivaaliprojektiin, niin huoltotilat ja sähkökin ovat saatavilla.

4.4 Alkoholipolitiikka ja muut lupa-asiat

Festivaalin alkoholipolitiikka on asia, joka vaatii paljon pohdintaa ja toimenpiteitä, ja joka on varsinkin Suomessa erittäin tärkeä asia festivaalivieraille. Halutaanko festivaalialueelle anniskelua, vai onko tarkoituksena, että ihmiset tuovat omat juomat mukanaan? Alkoholin nauttiminen julkisella paikalla on kuntakohtaisesti joko kiellettyä tai sallittua. Näin ollen esimerkiksi puistossa järjestettävässä ilmaiskonsertissa alkoholia voi nähdä nautittavan, mikäli kaupungin järjestyssäännöt sen sallivat. Maksullisessa tapahtumassa omien alkoholituotteiden nauttiminen ei ole sallittua. Alkoholilain 58. pykälässä sanotaan, että alkoholijuoman nauttiminen on kielletty ”huoneistossa tai muussa paikassa, johon on järjestetty julkinen tilaisuus” (<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19941143>).

Jos festivaalille halutaan anniskelua, on sitä varten järjestettävä anniskelualue ja anniskelua hoitamaan taho, jolla on anniskelulupa. Helpoimmin kokonaisuus varmaankin onnistuu, jos anniskelusta vastaa festivaaliorganisaation ulkopuolinen taho, jolla on tarvittavat luvat ja kontaktit jo valmiina. Anniskelulupaa on myös mahdollista hakea tapahtuman järjestäjälle, mikä saattaa olla järkevää, mikäli tapahtuma aiotaan järjestää useammin kuin kerran (Kauhanen & Juurakko & Kauhanen 2002, 88). Anniskeluluvan saamiseksi täytyy olla luotettava ja omata vaadittavat ammatilliset ja taloudelliset edellytykset (Suomen alkoholilaki 8.12.1994/1143, 21 a §). Lupaa hakeakseen tarvitaan siis henkilö, jolla on jonkinlaista koulutusta tai ammatillista kokemusta ravintola-alalta. Festivaalin alkoholipolitiikka vaikuttaa myös ikärajoituksiin, sillä mikäli koko tapahtuma-alueen halutaan olevan anniskelualue, silloin festivaalin on oltava kielletty alle 18-vuotiailta. Mikäli taas festivaalin halutaan olevan sallittu kaikenikäisille, silloin on alueelle rajattava erillinen anniskelualue, jonne pääsevät vain täysi-ikäiset.

Alkoholipoliittiset ratkaisut vaikuttavat siis melkoisesti koko festivaalin luonteeseen ja yleisilmeeseen. Itse haluamme pitää UGK60:n sallittuna kaikenikäisille. On tärkeää, että lapsiperheille ja täysi-ikäistä nuoremmalle yleisölle tarjotaan mahdollisuus päästä nauttimaan festivaalista ja musiikista, sillä harmittavan usein musiikkitilaisuudet ovat alle 18-vuotiaiden saavuttamattomissa. Näin ollen koko festivaalialueen määrittäminen anniskelualueeksi ei ole tavoitteidemme mukaista. Toisaalta täysi-ikäiset varmasti haluavat, että festivaalialueella on jonkinlainen mahdollisuus hankkia ja nauttia alkoholituotteita. Tulimme siis tulokseen, että jonkinlainen anniskelualue festivaalille on saatava. Tavoitteena on saada jokin paikallinen ravintoloitsija vastaamaan anniskelusta ja siihen liittyvistä velvoitteista. Haluaisimme anniskelualueen olevan jotain muuta, kuin perinteinen ”kaljatelta”, joten todennäköisesti vastaamme itse alueen rakentamisesta ja ulkoisesta ilmeestä. Varmasti anniskelualuekin on mahdollista toteuttaa toimivalla, mutta myös mielenkiintoisella ja viihtyisällä tavalla. Ajattelimme myös järjestää festivaalialueen sisäänkäynnin välittömään läheisyyteen jonkinlaisen narikan, jossa yleisö voi pientä korvausta vastaan säilyttää omia tavaroitaan ja eväitänsä.

Viranomaisten kanssa on käytävä läpi muitakin asioita kuin anniskelu. Jokaista tapahtumaa varten tarvitaan pelastussuunnitelma, jonka laatiminen on hoidettava hy-

vissä ajoin ennen varsinaista tapahtumaa. Pelastussuunnitelmaan kirjataan ylös tapahtumassa syntyvät mahdolliset riskit ja vaaratilanteet, sekä suunnitelmat ja keinot niiden ehkäisemiseksi (www.equinelife.fi/files/pelastussuunnitelma_yleisotapatumat.pdf). Viranomaistahoilta kannattaa pyytää apua riskitekijöiden kartoittamisessa ja esimerkiksi pelastusreittien määrittelemisessä, ainakin paikalliseen palotarkastajaan on syytä olla yhteydessä jo pelastussuunnitelman alkuvaiheessa. Vaikka laki vaatii pelastussuunnitelman olemassa olon, on siitä hyötyä myös järjestäjälle itselleen. Sen avulla voidaan mahdollisten onnettomuuksien sattuessa todistaa, että turvallisuuskysymykset on otettu huomioon ja näin ollen järjestäjää ei voida syyttää laiminlyönneistä. Hyvä pelastussuunnitelma toimii samalla järjestäjän tarkistuslistana, jossa otetaan huomioon kaikki tapahtuman käytännön järjestämiseen liittyvät toimenpiteet. Ennen kuin tapahtuma voidaan virallisesti ja hyväksytysti järjestää, tarvitaan poliisiviranomaiselta lupa tapahtuman järjestämiseen, sekä paikallisen liikenneviranomaisen hyväksymä suunnitelma liikennejärjestelyjä varten. Lisäksi on syytä olla yhteydessä paikalliseen jätehuoltoviranomaiseen (Lampinen & Välikylä 2009, 21-22). Tapahtumapaikalle tarvitaan myös koko ajan toimintakelpoinen ensiapupiste työntekijöineen (Hyttinen 2003, 11-12), sekä terveystarkastajan hygieenisiksi hyväksymät olosuhteet, mikäli paikalla on ruokatarjoilua.

5 JÄRJESTELYT TAPAHTUMAN TOTEUTUSTA VARTEN

Tämä luku käsittelee tapahtumajärjestämisen käytännön toimia, esittelemällä ensin keinoja tapahtuman rahoituksen hankkimiseksi ja sen jälkeen kertomalla, minne hankitut varat kuluvat. Pyrin olemaan mainitsematta rahasummia, sillä samoista lähteistä saatavien tulojen ja samoihin kohteisiin käytettyjen varojen summat vaihtelevat täysin tapauskohtaisesti. Mikäli mainitsen jonkinlaisia numeroita, ovat ne täysin viitteellisiä ja tuon ne esiin vain esimerkkejä elävöittääkseni. Samalla pyrin kaikissa valinnoissa ottamaan huomioon ekologiseen tapahtumajärjestämiseen liittyvät keinot ja pohtimaan niiden toimivuutta esimerkkitapahtuman järjestämisessä.

5.1 Varainhankinta

Tapahtuman järjestämiseen tarvitaan tietenkin paljon työvoimaa, raaka-aineita sekä laitteistoa. Niiden hankkimista varten tarvitaan rahaa. Tapahtuman järjestäminen olisi helppoa, jos varoja olisi rajattomasti; esiintyjä on helppo houkutella suurilla palkkioilla ja muidenkin järjestelyiden hoitaminen on helppoa, jos budjettia ei tarvitse miettiä. Toisaalta festivaalin voi järjestää hyvin suhteellisen edullisestikin, toki toimivan lopputuloksen aikaansaamiseksi tarvitaan enemmän järkevää suunnittelua ja harkintaa. Rahoituksen hankkimiseen on olemassa monenlaisia keinoja, joista on syytä hyödyntää kaikkia mahdollisia; harvoin vastaan tulee tilannetta, jolloin festivaalijärjestäjällä on liikaa varoja käytettävänä.

Mikäli kyseessä ei ole ilmaistapahtuma, niin pääsylipputulot ovat festivaalin selkein, ja pienessä tapahtumassa usein myös tärkein tulonlähde. Myymällä lippuja ennakoon saadaan tuloja hankittua jo ennen varsinaista festivaalitapahtumaa, lopullinen pääsylipuista saatavien tulojen määrä selviää tietenkin vasta itse tapahtuman jälkeen. Jonkinlainen pääoma olisi hyvä kerätä jo hyvissä ajoin ennen tapahtumaa, sillä kuluja kertyy runsaasti järjestelyiden edetessä. Kannattaa selvittää mahdolliset apuraha- ja tukivaihtoehdot tarpeeksi aikaisessa vaiheessa, sillä saadakseen vaikkapa tapahtumakunnalta avustuksia, on hakemus jätettävä ennen tapahtumavuoden budjetin ja avustuskohdeiden lukkoon lyöntiä. Myös mahdollisia yhteistyökumppaneita ja sponsoreita on syytä ryhtyä kartoittamaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, sillä yleensä raha-asioihin liittyviä päätöksiä ei tehdä kovin pikaisesti.

5.1.1 Liput

Alusta lähtien on ollut selvää, että emme halua järjestää ilmaisfestivaalia. Lipputulot tulevat olemaan merkittävä tulonlähde UGK60:ssä, joten jo siitä syystä ilmaisfestivaali on poissuljettu vaihtoehto. Pääsymaksuttomuudesta voi myös välittyä potentiaaliselle yleisölle kuva jostain epälaadukkaasta ja puolivillaisesta tapahtumasta, jota kukaan festivaalijärjestäjä tuskin haluaa (Jyrä 2010, 16). Toki ilmaisfestivaalin voi järjestää pätevästikin, mutta valitettavan usein negatiiviset mielikuvat pitävät paikkansa. Haluamme kuitenkin pitää lippujen hinnat mahdollisimman alhaalla, ehkä

osittain vastareaktiona nykypäivän konsertti- ja festivaalilippujen yleensä hyvinkin korkeisiin hintoihin.

Pääsylipun lopullinen hinta muodostuu järjestäjän haluamasta summasta, sekä mahdollisesta lipunmyyntitoimiston käytöstä koituvista lisäkustannuksista. Mikäli ennakkolippujen myynnin haluaa ammattilaistahon hoidettavaksi, kannattaa kilpailuttaa yleisimmät lipunmyyntitoimistot (Hyttinen 2003, 18-19). Näitä on Suomessa tällä hetkellä käytännössä kolme: Lippupalvelu, Tiketti ja Lippupiste. Toimistot ottavat myytävien lippujen hinnasta oman komissionsa, joka on sovittavissa tapauskohtaisesti. Ennakkolippuja voi myös myydä hieman halvemmalla kuin tapahtuma-ajankohtana ostettavia lippuja, vauhdittaakseen ennakkomyyntiä ja sitä kautta saadakseen tuloja etukäteen (Kauhanen & Juurakko & Kauhanen 2002, 60-61). Toki ennakkolipunmyynti on mahdollista hoitaa myös itse, vaikkapa internetin välityksellä, mutta lipunmyyntisysteemin on oltava luotettava ja käytännöllinen, jotta asiakkaita pystyy palvelemaan parhaalla mahdollisella tavalla. Lipunmyyntitoimistojen avulla voi säästää aikaa ja vaivaa, sekä saada tapahtumalle lisänäkyvyyttä toimiston omien kanavien kautta. Ympäristön kannalta lippujen tulostaminen on tietenkin haitallista toimintaa, ellei käytössä ole kierrätyspaperia ja ympäristöystävällisiä tulostusvärejä. Toki pienemmän tapahtuman kontekstissa lippuja ei tarvitse tulostaa niin paljon, mutta on syytä käyttää normaalien lippujen ohella myös sähköisiä lippuja, mikäli se vain on mahdollista.

5.1.2 Avustukset ja sponsorointi

Yksi melko epävarma tapa hankkia lisärahoitusta tapahtuman järjestämiseen ovat erilaiset tuet ja avustukset. Hallinnollisista tahoista kaupunkien kulttuuritoimilla on yleensä avustuksia kaupungin alueella järjestettäviä tapahtumia varten, jonka lisäksi aluehallinto jakaa avustuksia. On olemassa myös monenlaisia yksityisiä säätiöitä, jotka jakavat apurahoja kulttuuritapahtumien toteuttamiseen. Yleensä avustus- ja apurahahakemusten yhteydessä vaaditaan selvitys tapahtuman luonteesta, tietoja taustaorganisaatiosta, sekä alustava budjetti. Nämä on syytä tehdä mahdollisimman huolellisesti, sillä hakemus on ainoa mahdollisuus vakuuttaa rahojen jakamisesta vastaavat henkilöt. UGK60:n järjestämistä varten haemme ainakin kohdeavustusta

Hyvinkään kaupungilta, sillä kaupungissa järjestettävän mielenkiintoisen ja tuoreen tapahtuman tukemisen voisi kuvitella olevan myös kaupungin etujen mukaista. Imagollisten vaikutusten lisäksi festivaalin tukeminen saattaa tuoda mukaan positiivisia paikallistaloudellisia hyötyjä (Kainulainen 2007, 176-177). Lisäksi haemme apurahaa myös muutamalta säätiöltä, jotka tukevat kulttuuritapahtumien järjestämistä. Haettavien tukien avulla on mahdollista kattaa suuri osa tapahtuman kokonaiskuluista.

Yksi tapa hankkia lisärahoitusta, tai ainakin vähentää kuluja määrää, on hankkia tapahtumalle sponsoreita. Pienemmissä tapahtumissa sponsoreita ovat yleensä lähialueiden yritykset, joiden nimen esiintuminen festivaalin yhteydessä voi hyödyttää käytännön järjestelyjen hoitamisessa. Tällaisia sponsoreita voisivat olla vaikkapa paikallinen majoitusliike, joka mainosplakaattia vastaan tarjoaa alennusta esiintyjien majoittamisesta tai paikallinen liikennöitsijä, joka tarjoaa alennusta festivaalibussin vuokhasta, mikäli firma mainitaan tapahtuman verkkosivuilla. Kontaktin ottaminen paikallisiin yrityksiin sponsorointimielessä saattaa olla hyödyllistä myös sanan leviämisen ja tapahtuman maineen kannalta. Ja vaikka sponsoreista ei rahallisesti hyötyisikään, niin monenlaiset palvelukset ovat pienen festivaalin yhteydessä tärkeää kauppatavaraa. Sponsoreille on myös syytä tarjota vastineeksi vapaalippuja tapahtumaan, ja mahdollisesti muutakin erityiskohtelua tapahtumapäivänä, sillä on tärkeää, että yhteistyöstä jää hyvä maku myös sponsorille (Shone & Parry 2010, 124-125). Näin ollen yhteistyötä on helpompi jatkaa ja syventää mahdollisen seuraavan tapahtuman yhteydessä.

Kun sponsoriksi haetaan kansallisia tai monikansallisia tuotemerkkejä, muuttuu asia monimutkaisemmaksi. Esimerkiksi suuren olutfirman valtavat mainoslakanat anniskelualueen ympärillä viestivät tietynlaisesta ajatusmaailmasta ja festivaalin linjauksista. Mikäli pyrkii järjestämään kestävän kehityksen arvoja edistävän tapahtuman, on syytä harkita minkälaista yritys yhteistyötä haluaa festivaalilla esitellä. Esimerkiksi kotimainen pienpanimo tai luontoystävällisten käsipyyhkeiden valmistaja olisivat ihanteellisia sponsoreita vihreään tapahtumaan. Mikäli tavoitteena on ekologisen festivaalin järjestäminen, kannattaa etsiä mahdollisia yhteistyökumppaneita samanlaisia arvoja kannattavien yritysten joukosta.

5.1.3 Muut rahoituskeinot

Anniskelun järjestämisestä festivaalilla on mahdollista saada yllättävänkin suuria lisätuloja. Itse asiassa suurin osa ainakin rock-klubien tuloista tulee anniskelusta, eikä pääsylippujen myynnistä. Saman tyyppinen tulonmuodostus on mahdollista myös festivaaliympäristössä. Yleensä festivaalijärjestäjä hinnoittelee anniskelun tietyn hintaiseksi ja jokin ravintolayrittäjä maksaa vaaditun summan ja saa itse osuuden anniskelusta saaduista tuloista (Juurakko & Kauhanen & Juurakko 2002, 61). Toki tapahtuman järjestäjän on myös mahdollista hoitaa anniskelu itse, vuokraamalla tarvittavan kaluston ja hankkimalla tarvittavat luvat. Itse pyrimme saamaan hyvinkääläisen ravintolayrittäjän vastaamaan tapahtuman anniskelusta, sekä myös ruoan myynnistä ja valmistuksesta. Suunnittelimme jonkinlaisen prosenttisopimuksen tarjoamista, jolloin anniskelusta vastaava taho maksaisi meille sovitun prosentin saamastaan voitosta. Tällöin ravintoloitsija hoitaisi itse tarvittavan laitteiston ja työvoiman, mutta välttyisi etukäteismaksulta, joten taloudellinen riski hieman pienenesi.

Ruoan myynnin järjestäminen itse on myös yksi tapa saada lisätuloja. Ruokakojun ylläpitämiseen tarvittavan laitteiston ja tarvittavien raaka-aineiden hankinnasta aiheutuvat kulut voi pitää suhteellisen pieninä, vaikka pyrkisikin tarjoilemaan laadukasta syötävää. Varsinkin yksipäiväisellä festivaalilla ruokakojuja ei tarvita valtavasti erilaisia, vaan vaikkapa kolme laadukasta ruokalajia riittää mainiosti. Mitä suurempi ja pitkäkestoisempi tapahtuma, sitä enemmän vaatimukset ruokatarjoilun monipuolisuudesta korostuvat. Jos ruokapuolen aikoo hoitaa itse, tarvitaan vastaavaksi henkilö, jolla on terveysviranomaisen edellyttämä hygieniapassi. Mikäli ruokatarjoilun järjestämisessä käytetään ulkopuolista tahoja, on ruuan hinta- ja laatutasoa on tietenkin hankalampi kontrolloida, mutta varmasti sekin onnistuu valitsemalla palveluntarjoajat huolellisesti ja tekemällä asianmukaiset sopimukset. Ulkopuolisen yrittäjän käyttäminen helpottaa hieman järjestäjän työtaakkaa, sekä takaa ammattitaitoisia ja osaavia henkilöitä vastaamaan ruoan valmistuksesta ja tarjoilusta. Mikäli emme saa yhteistyökumppaniksi tahoja joka hoitaa sekä anniskelun, että ruokatarjoilun, ajattelimme itse ottaa ruokavastuun hoitaaksemme. Tällöin pystymme vastaamaan siitä, että ruoka on laadukasta, sopivan edullista ja ympäristöystävällisistä aineksista valmistettua.

Ruoan ja juoman tarjoilussa ympäristöasiat on tärkeää ottaa huomioon kunnolla. Lautasten ja muiden ruokailuvälineiden on oltava mieluiten biohajoavasta materiaalista valmistettuja ja niille on oltava tarpeeksi keräysastioita. Alkoholi- ja muut juomat on tarjottava kierrätettävistä astioista, mieluiten suoraan kierrätystölkeistä ja -pulloista. Ruoan valmistukseen käytettävien raaka-aineiden olisi hyvä olla mahdollisimman lähellä tuotettuja, jopa luomutuotteita. Syömisestä ja juomisesta muodostuville jätteille on oltava tarpeeksi erilaisia lajitteluastioita, sillä festivaalin pitäisi tuottaa mahdollisimman vähän kaatopaikalle päätyvää sekajätettä. Alueelle täytyy järjestää avoimia vesipisteitä, jotta yleisö voi täyttää samoja vesipulloja. Mikäli ruokailun ja anniskelun järjestämisessä on mukana ulkopuolisia tahoja, on syytä käydä ympäristöasiat läpi ajoissa myös heidän kanssaan. Jos tapahtuman haluaa pitää mahdollisimman ekologisena, on tärkeää, että myös yhteistyökumppanit ovat tietoisia festivaalin vihreästä luonteesta ja noudattavat samaa linjaa (Jones 2010, 50-51).

5.2 Menoerät

Mihin kaikki festivaalia varten hankitut tulot sitten kuluvat? Kun menoeriä ryhtyy listaamaan, kertyy niitä yllättävän paljon, ja monet niistä ovat tapahtuman kannalta välttämättömiä. Ensinnäkin festivaalialue täytyy rajata ja sinne pystyttää tarpeelliset rakennelmat, kuten esiintymislava, anniskelualue, ruokakojuja, wc-osasto, toimisto ja ensiapupiste. Niiden rakentamista varten tarvitaan runsaasti materiaaleja, sekä toimintakuntoon saattamiseksi paljon tekniikkaa. Aluetta rakentamaan ja somistamaan tarvitaan lisäksi työvoimaa, jo hyvissä ajoin itse tapahtumapäivää, sekä festivaalin aikana pitämään huolta rakenteiden kunnosta ja tekniikan toimivuudesta. Lisäksi festivaalin aikana tarvitaan järjestyksenvalvoja, sekä muuta henkilökuntaa huolehtimaan festivaalin juoksevista asioista. Esiintyjien palkkioihin kuluu oma osansa budjetista, kuten myös esiintyjä varten järjestettäviin tarjoiluihin ja muihin järjestelyihin. On hyvä myös järjestää yleisölle jonkinlainen kuljetus festivaalialueelle, mikäli tapahtuma ei sijaitse keskustassa tai hyvien liikenneyhteyksien päässä. Pitkälti ennen itse tapahtumaa täytyy myös huolehtia tapahtuman markkinoinnista ja lipunmyynnin järjestämisestä.

5.2.1 Rakennelmat

Musiikkiin painottuvalla festivaalilla keskeisin rakennelma on esiintymislava. Esiintymislavan fyysiseksi olomuodoksi on olemassa valtavasti erilaisia ratkaisuja, lähtien rekka-auton kontista tehdystä lavasta massiivisiin, teräshäkkyröistä koottuihin lavoihin. Lavan tärkeimmät ominaisuudet ovat riittävä koko ja suojaavuus sääolosuhteilta. On erittäin tärkeää, että esiintymislava on suojattu hyvin mahdolliselta sateelta, sillä lavalla tulee olemaan runsaasti herkkiä ja arvokkaita sähkö- ja muita laitteita. Mikäli tekniikkaa hajoaa huonosti suojatun lavan takia, on järjestäjä velvollinen korvaamaan aiheutuneet vahingot. Suojaus on tietenkin myös sen takia, että esiintyjät pystyvät tekemään työnsä huonollakin säällä, pelkäämättä sähköiskujen saamista.

Lavarakennelma voi toki olla persoonallinen, mutta silti hyvin suojattu ja toimiva. Kannattaa hyödyntää kaikki tapahtumapaikalla mahdollisesti valmiiksi olevat rakennukset, sillä niiden avulla saa luotua helposti poikkeavia ja mielenkiintoisia ratkaisuja. Itse ajattelimme hyödyntää Pilliniemessä sijaitsevaa vanhaa esiintymislavaa festivaalilavan perustuksina. Lavan puinen katos ja lattia ovat hyvä alku lavan suojaamiselle sääoloilta. Mielenkiintoiseksi paikalla olevan lavan tekee se, että heti lavan edessä kulkee joki, eli yleisö seuraa esityksiä joen toisella puolella olevasta katsomosta. Tilanne luo ehkä hieman lisähaasteita tekniikan ja muiden lavarakennelmien suunnitteluun ja kokoamiseen, mutta onnistuessaan esiintymistilasta tulee varmasti ainutlaatuinen. Lisäksi lavan sivustoille tarvitaan katettua tilaa monitorijärjestelmää varten, sekä soittovälineiden säilytystilaksi. Lavan taakse tarvitaan myös jonkinlainen teltta esiintyjien valmistautumistilaksi. Valmiin rakennelman hyödyntäminen on myös ekologisempaa, sillä paikalle ei tarvitse kuljettaa niin paljon rakennusmateriaaleja. Telttakankaina, suojamuoveina ja muina rakennustarpeina on mahdollista käyttää kierrätysmateriaaleja.

Esiintymislavan ja siihen liittyvien katosten ja muiden sateensuojien lisäksi alueelle tarvitaan paljon muitakin rakennelmia. Niihin tarvittavat materiaalit vaihtelevat täysin tapauskohtaisesti, mutta suurin osa on varmasti mahdollista rakentaa kierrätysmateriaaleista. Vuokralle tarjotaan myös valmiita ratkaisuja, jotka ovat toki toimivia, mutta eivät kovinkaan persoonallisia. On myös mahdollista käyttää molempien parhaita puolia yhdessä, jolloin saadaan varmasti mielenkiintoinen lopputulos aikaan. Erittäin

tärkeä rakennelma on ääni- ja valoteknikoille tarvittava, lavan edustalla oleva miksauspiste. Paikasta täytyy olla hyvä kuuluvuus ja näkyvyys lavalle, sekä sen täytyy olla mahdollisimman hyvin suojattu sateelta, sillä pisteessä sijaitsevat teknisesti erittäin tärkeät miksaus- ja valopöytä. Yleensä miksauspiste on jonkinlainen katos, joka on edestä auki, mutta sivuilta suojattu. Miksauspisteen kunnolliseen suunnitteluun ja rakentamiseen kannattaa panostaa jo senkin takia, ettei kallis laitteisto kastu ja mene pilalle ja aiheuta siten tuntuva lisälaskua. Miksauspiste on yksi kohde mihin kannattaa harkita valmiin, metallikehikkoisen telttakatoksen vuokraamista.

Mahdolliset anniskelualueet ja ravintola-alueet on varmasti helpoin toteuttaa jonkinlaisin telttarakennelmin. Jonkinlainen suuri katoskin saattaa olla riittävä, kunhan se suojaa alueella tarvittavia sähkölaitteita sateelta. Tietenkin tällaisten rakennelmien suunnittelussa ja toteutuksessa on itse rakennettaessa rajattomasti mahdollisuuksia, mutta myös vuokralle on tarjolla monenlaisia telttä- ja katosmalleja. Paikoissa, joissa valmistetaan ruokaa, tulee olla mahdollisuus käyttää sähköä ja kaasua, sekä kunnollinen tuuletus. Lienee tarpeellista luoda myös jonkinlaisia oleskelupaikkoja yleisölle, esimerkiksi tila jossa on istumapaikkoja suojassa sateelta.

Erilaiset vuokrattavat teltrat ja katokset ovat oivallisia apuvälineitä myös oleskelupaikkojen käytännön toteutuksessa, toisaalta sellaisia voi rakentaa melko helposti itse esimerkiksi pressusta ja laudoista. Tässäkin tapauksessa kannattaa hyödyntää kaikkia mahdolliset tapahtumapaikalla jo valmiina olevat rakennelmat ja tilat. Toki anniskelualueet ja oleskelupaikat voivat olla myös sisätiloissa, mikäli alueella on käyttöön soveltuvia rakennuksia. Itse ajattelimme pystyttää alueelle erilaisia ”keitaita”, joista osa on katettuja ja osa ei. Osassa näistä voisi olla myös ohjelmaa, esimerkiksi Dj-musiikkia ja akustisia esiintyjä, sekä vaikkapa jonkinlaisia pelejä. Olisi hienoa pystyä tekemään tapahtuma-alueesta tunnelmaltaan tivolimainen, joka onnistuu parhaiten luomalla useita pieniä tapahtuma- ja oleskelupaikkoja.

Festivaalin työntekijöille ja henkilökunnalle tarvitaan myös jonkinlaisia tiloja, esimerkiksi toimisto, ensiapupiste ja taukotila. Toimistossa olisi hyvä olla sähköä tietokoneita ja printtereitä varten, ja taukotilassa ainakin kahvinkeitin, jääkaappi ja sohvia. Lisäksi esiintyjille tarvitaan jonkinlainen takahuonetila, jonka läheisyydessä olisi hyvä olla myös oma wc. Isommilla festivaaleilla yhdellä yhtyeellä on yleensä oma taka-

huone käytössään noin tuntia ennen ja jälkeen esityksen, joten tiloja tarvitaan useampia. Pienemmässä tapahtumassa riittää varmasti vähempikin, sillä useimmiten artistit ovat valmiita jakamaan huoneitaan. Toki jotkut nimekkäämmät esiintyjät saattavat vaatia oman takahuoneen, joka tällaisessa tapauksessa on hyvä järjestää. Takahuone on syytä varustaa ainakin jääkaapilla, istumapaikoilla ja peilillä.

Useimmiten tällaiset tilat toteutetaan vuokrattavien, sähköistettyjen työmaakoppien avulla. Se on ratkaisuna varmasti käytännöllinen, muttei välttämättä kovin esteettinen, vaikka onhan työmaakoppien somistaminen ja koristelu toki mahdollista. Työmaakoppien paras ominaisuus on, että ne saa sijoitettua lähes mihin tahansa haluttuun paikkaan, jolloin alueen käytännöllinen toteutus mahdollistuu. Esimerkiksi artistien takahuonetilan pystyy tuomaan mahdollisimman lähelle esiintymislavaa, joka helpottaa esiintyjien toimintaa. Tässäkin tapauksessa kannattaa hyödyntää festivaalialueen läheisyydessä mahdollisesti sijaitsevia tiloja mahdollisuuksien mukaan. Tällä tavoin työmaakoppeja ei tarvita niin paljon, parhaassa tapauksessa ei lainkaan. UGK60:n tapauksessa on tarkoitus hyödyntää alueen vieressä sijaitsevia Hyrian koulurakennuksia ainakin työntekijöiden tiloina, ja miksei myös artistien takahuoneena. Uskoisin, että maan vuokrauksesta neuvoteltaessa on myös mahdollista vuokrata muutama huone festivaalin käyttöön.

5.2.2 Äänentoisto

Äänentoisto on tietenkin musiikista nauttimisen kannalta erittäin tärkeä asia. Se on osa-alue, johon kannattaa panostaa kunnolla, sillä monesti huono äänentoisto ja siihen liittyvä tekniikka voi pilata muuten hyvän tapahtuman. Varsinkin ulkotiloissa tarvitaan tarpeeksi tehokas laitteisto, jotta yleisölle voidaan tarjota laadukasta ääntä. Äänentoistoon ja lavatekniikkaan liittyen kannattaa konsultoida jotain alan ammattilaista, vaikka luulisikin itse tietävänsä tarpeeksi aiheesta. Suomessa on paljon vaihtelevan tasoisia firmoja, jotka vuokraavat äänentoistoon tarvittavaa tekniikkaa ja henkilökuntaa, ja alan ammattilaiset tietävät paremmin mitä toimijaa kannattaa käyttää. Tarpeellisen tekniikan voi koota useastakin eri lähteestä, mutta monesti hankintojen keskittäminen on sekä taloudellisempaa, että helpompaa. Keskittäminen on myös ekologisempaa, sillä silloin tarvitaan todennäköisesti vähemmän kuljetuksia tarpeellisen lait-

teiston tapahtumapaikalle saamiseen. Tietenkin olisi suositeltavaa käyttää mahdollisimman lähellä sijaitsevaa palveluntarjoajaa, mutta monesti laadukasta paikallista äänentoistofirmaa saattaa olla vaikea löytää.

Kunnolliseen äänentoistoon tarvitaan paljon monenlaista kalustoa. Yleisöä varten tarvitaan PA-systeemi, eli tarpeeksi tehokkaat kaiuttimet, vahvistimet ja miksauspöytä, sekä niiden pystyttämiseen tarvittavat telineet. On syytä myös hankkia miksauspöydän yhteyteen monenlaisia äänenmuokkauslaitteita, ainakin kompressoreita, kaijuja ja viiveitä, riippuen esiintyjien tarpeista. Nämä tarpeet selviävät yleensä olemalla yhteydessä yhtyeen edustajaan ja pyytämällä niin sanotun tekniikkalistan. Kaiuttimia on yleensä kahdenlaisia, sillä bassotaajuuksien kunnollista toistamista varten tarvitaan erilaiset kaiuttimet. PA:n teho on syytä mielummin ylimitoittaa, sillä alimitoitusta setistä on vaikea saada laadukasta ääntä ulos. Tätä yleisölle suunnattuun äänen tarkoitettua kalustoa kutsutaan yleensä ”etupääksi”. Lisäksi esiintyjä varten tarvitaan oma monitorointisysteeminsä, johon kuuluvat monitorikaiuttimet, vahvistimet ja miksauspöytä. Pienemmissä tapahtumissa monitoroinnin voi myös hoitaa etupäästä, jolloin etupäähän tarvitaan laajempi miksauspöytä. Mikrofoneja on syytä hankkia hieman liikaa, kuin liian vähän, sillä usein ilmenee yllättäviä tarpeita. Esiintyjien tekniikkalistasta löytyy myös tarvittavien mikrofoniin tiedot ja määrä, sekä DI-boksien määrä, joita tarvitaan suoraan soittimesta tulevan signaalin vahvistamista varten. Näiden lisäksi tarvitaan kaukokaapeleita, joilla mikrofonit saadaan kiinni miksauspöytään ja miksauspöydät toisiinsa, sekä normaaleja mikrofonihoitoja ja –telineitä. Miksauspöytiin tehtäviä kytkentöjä varten tarvitaan myös niin sanottuja plugikaapeleita. Tarvitaan myös oikeanlaista sähköä ja jatkojohtoja sen jakamiseksi.

Äänentoiston hoitamiseen tarvitaan tarpeeksi työvoimaa, ensinnäkin kokoamaan PA- ja monitorisysteemit hyvissä ajoin ennen tapahtuman alkua. Festivaalin aikana tarvitaan ainakin yksi henkilö etupään valvojaksi, yksi henkilö monitoripöydän valvojaksi, sekä mielellään useampi lavateknikko, jotka asettelevat mikrofonit paikoilleen ja kytkävät kaapeleita yhtyeiden esitysten välillä. Äänentoistohenkilöstön on hyvä tuntea käsillä oleva tekniikka, jotta ongelmatilanteet pystytään ratkaisemaan aikataulun puitteissa. Yleensä esiintyjillä on mukanaan ainakin oma miksaaja, joka tuntee artistin musiikin ja huolehtii etupään miksausesta. Joillakin on myös oma monitorimiksaaja, joka hoitaa monitoroinnin esityksen aikana. Mikäli esiintyjillä ei ole mukanaan omaa

äänihenkilökuntaa, huolehtii tapahtuman äänihenkilöstö myös esitysten miksaamisesta.

Itse aiomme käyttää konsulttina tuttua äänialan ammattilaista, jolla on tietämystä riittävän tekniikan tarpeesta, ja myös tarvittavia kontakteja eri äänentoistoyrityksiin. Pyytämällä apua henkilöltä, joka on äänentoistofirmoille tuttu ennestään, on mahdollista saada kilpailukykyisempiä hintoja ja muutenkin parempaa palvelua. Ajattelimme pyytää samaa henkilöä myös töihin itse festivaalille vastaamaan äänentoistoasioista, sillä on helpompi, että sama henkilö huolehtii äänentoiston toimivuudesta alusta loppuun.

5.2.3 Valaistus

Vaikka olisi kyse kesätapahtumasta, on iltaisin kuitenkin sen verran pimeää, että valojen käyttö on näkyvää ja mahdollista, ja valoshow onkin osa monen esiintyjän taiteellista kokonaisuutta. Tämän vuoksi lavalle tarvitaan äänentoiston lisäksi myös valokalustoa, sekä sen kokoamista ja käyttöä varten vähintään yksi valoteknikko. Valoihin liittyvää tekniikkaa saa yleensä vuokrattua samoilta yrityksiltä, kuin äänentoistotekniikkaakin. Valaistuskokonaisuuden suunnittelussa on myös syytä pyytää apua alan ammattilaiselta, sillä valokaluston vuokraus on sen verran hintavaa, ettei kannata hankkia vaan sattumanvaraista tekniikkaa. Monilla esiintyjillä on myös valokaluston suhteen samanlaisia tarpeita kuin äänentoiston suhteen, jotka kannattaa selvittää ja ottaa huomioon valaistuskokonaisuutta suunnitellessaan. Lisäksi useilla artisteilla on mukanaan oma valomies, joka huolehtii valojen käyttämisestä esityksen aikana. Mikäli omaa valomiestä ei ole, ohjaa tapahtuman valoteknikko kalustoa myös esityksen aikana.

Valokokonaisuuden kasaamiseksi tarvitaan ensinnäkin monenlaisia lamppuja, joita ovat esimerkiksi kohdevalot eli spotit, blinderit, liikkuvat valot ja strobovalot. Itse valonheittimien lisäksi tarvitaan valopöytä, jolla kaikkea kalustoa ohjataan, mahdollinen himmennin, savukone, sekä runsaasti kaapeleita kaiken tekniikan kytkemiseen. Nykypäivänä on mahdollista säästää runsaasti sähköä käyttämällä LED-tekniikalla toimivia valonheittäjiä, joka on ympäristön kannalta suositeltava ratkaisu. Valojen aset-

telua ja ripustamista varten tarvitaan myös joko valmiita rakenteita tai paikan päällä koottavia omia rakennelmia. Metallisten valotrussien vuokraaminen on siinä mielessä helppo ratkaisu, että ne ovat varmasti yhteensopivia valojen kiinnitysmekanismien kanssa. Paras toimintatapa voisi olla valmiiden ja improvisoitujen rakennelmien yhdisteleminen. Toki valotelineidenkin rakentamisessa on hyvin mahdollista hyödyntää kierrätysmateriaaleja, esimerkiksi metallitankoja ja puutavaraa.

5.2.4 Sähkö

Ääni- ja valolaitteiston käyttämiseen tarvitaan tietenkin runsaasti sähköä, vieläpä niin sanottua voimavirtaa. Kaluston toimittajat tietävät varmasti kuinka paljon ja minkälaista virtaa tekniikan turvalliseen käyttöön tarvitaan. Lisäksi sähköä kuluttavat mahdolliset ruokakojut, anniskelualueet ja alueen yleinen valaistus. Sähkön kokonaistarve onkin syytä laskea melko tarkasti etukäteen, jotta alueelle saadaan hankituksi juuri tarvittava määrä virtaa. Helpoin tapa hankkia tarvittava määrä sähköä on vetää kaapelit suoraan jostain lähellä olevasta rakennuksesta, johon jo valmiiksi toimitetaan sähköä. Tämä ei tietenkään ole mahdollista läheskään kaikissa tapauksissa, varsinkaan valmiin voimavirtaliitännän löytyminen tapahtuma-alueen lähistöltä on melko epätodennäköistä. Mikäli sähkön luovuttaja siihen suostuu, voimavirran hankkiminen on tosin mahdollista myös tilapäisjärjestelyin (Jyrä 2010, 28). Mikäli joku lähistöllä sijaitseva suostuu luovuttamaan sähköä, on siitä tietenkin maksettava käypä hinta. Myös tästä syystä kulutus on syytä selvittää mahdollisimman tarkasti hyvissä ajoin.

Edellä mainittu toimintatapa on myös ympäristön kannalta vähemmän kuormittava, varsinkin jos sähkön luovuttaja sattuu käyttämään ekosähköä. Tällainen menettely on tietenkin helpompaa pienemmillä festivaaleilla, sillä useamman esiintymislavan myötä sähkön tarve kasvaa ja tarvitaan useampia sähkön lähteitä. Jos valmista sähköä ei syystä tai toisesta ole saatavilla lähistöllä, tarvitaan paikalle erillinen sähköntuotanto-laitte, useimmiten polttoainekäyttöinen aggregaatti. Aggregaatteja on monen mallisia ja tehoisia, joten laitteen valinnassa kannattaa myös kääntyä asiantuntijan puoleen. Tässäkin tapauksessa on syytä tehdä mahdollisimman tarkka laskelma sähkön tarpeesta, sillä liian pienitehoinen aggregaatti ei ole riittävä ja liian suuri aiheuttaa ylimääräisiä päästöjä ja kustannuksia. Lisäksi olisi syytä hankkia mahdollisimman vä-

hän meteliä tuottava malli, jottei sähköntuotantoprosessin aikaansaama ääni häiritse festivaalivieraita, eikä esiintyjä. Laitteen kustannukset koostuvat siis itse laitteen vuokrakuluista, sekä käyttämiseen tarvittavan polttoaineen hankinnasta.

Polttoaineella tuotettava sähkö ei ole kovinkaan ekologista, sillä fossiilisten polttoaineiden jalostaminen ja niiden käyttäminen aiheuttavat valtavasti päästöjä. Periaatteessa on mahdollista käyttää aggregaatin polttoaineena myös ympäristöystävällisempiä vaihtoehtoja, kuten esimerkiksi biodieselä. Teoriassa ekologisimmat energiantuotantovaihtoehdot ovat täysin päästöttömiä, kuten vaikkapa tuuli- tai aurinkoenergia. Niitä onkin ryhdytty hyödyntämään viime vuosina ympäri maailmaa, ja toivottavasti vaihtoehtoisten energianlähteiden käyttö helpottuu ja yleistyy jatkossakin. (Jones 2010, 85-102.)

Suomessa esimerkiksi aurinkoenergian laajamittainen hyödyntäminen tapahtumien yhteydessä on huomattavasti haastavampaa, kuin vaikkapa Australiassa, jossa aurinko paistaa useammin ja kuumemmin. Lisäksi tarvittava tekniikka on vielä Suomessa sen verran hintavaa, että ainakin pienempien festivaalien on käytännössä mahdotonta panostaa vaihtoehtoisen energian käyttöön. Toki vuosittain samalla paikalla järjestettävät, varakkaammat festivaalit voisivat toimia tiennäyttäjinä ja rakentaa festivaalialueen läheisyyteen muutaman aurinkopaneelin tai tuulimyllyn, ja käyttää niistä saatavaa energiaa esittelytarkoituksessa.

5.2.5 Alue ja sen rajaaminen

On syytä varautua siihen, että tapahtuma-alueena toimivan paikan käyttämisestä joutuu yleensä maksamaan jonkinlaista vuokraa. Hinta määräytyy alueen koon, tarveajan ja vuokranantajan mukaan, eli mitään yleispätevää tariffia ei ole olemassa. Useimmiten kunnat, kaupungit ja yleiset laitokset vuokraavat maitaan edullisemmin kuin yksityiset maanomistajat, mutta poikkeuksiakin löytyy. Parhaimmassa tapauksessa paikan voi saada jopa ilmaiseksi, esimerkiksi juuri kaupungin kanssa asioidessa. Maa-alueiden käyttösopimukseen sisältyy yleensä velvoitteita ainakin alueen ehjänä ja siistinä säilymiseen liittyen. On tietenkin selvää, että tapahtumasta alueelle ja sen lähistölle aiheutuneen sotkun siivoamisesta huolehtii tapahtumajärjestäjä, kuten

myös alueen luonnolle mahdollisesti aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta. Perussääntönä voisi pitää sitä, että alue on tapahtuman jälkeen sellaisessa kunnossa kuin ennen tapahtumaa. On myös mahdollista, että alueen omistaja haluaa alueelle tehtävän jonkinlaisia muutostöitä, jotka on kuitenkin tehtävä festivaalin rakentamisen yhteydessä, mutta tällaisissa tapauksissa asia kannatta sopia erikseen vuokrauksen yhteydessä.

Festivaalialue on yleensä selkeästi rajattu jonkinlaisilla aidoilla tai esteillä. Tarkasti määriteltyä aluetta on helpompi hallinnoida ja määrittää järjestäjän vastuu koskemaan vain virallista festivaalialuetta. Tietenkin maksullisessa tapahtumassa alue täytyy rajata jo senkin takia, että voidaan tarkastaa kävijöiden pääsylippujen olevan voimassa. Aitaamalla saadaan maa-alueella mahdollisesti sijaitsevat turvallisuusriskit rajattua yleisöalueiden ulkopuolelle ja muutenkin voidaan kontrolloida yleisön liikkeitä ja sijaintia. Rajaus on syytä suunnitella huolellisesti ja hyödyntää kaikki mahdolliset luonnolliset rajat, mitä alueella on jo valmiiksi olemassa. Tarvittavan aitamateriaalin määrä kannattaa laskea mahdollisimman tarkasti etukäteen, sillä jokainen lisämetri aitaa merkitsee lisää kuluja. Valmista metalliaitaa saa vuokrattua monesta paikasta, ja sellaisen pystyttäminen on suhteellisen vaivatonta ja nopeaa. Tietenkin on syytä vuokrata aidat mahdollisimman läheltä tapahtumapaikka, jotta vältetään turhilta kuljetuskilometreiltä. On myös mahdollista rakentaa aidat itse, vaikkapa hukkalaudasta tai muusta ylijäämämateriaalista, tosin siinä tapauksessa tarvitaan rakennustaitoista työvoimaa.

5.2.6 Työntekijät ja esiintyjät

Tapahtuman käytännön toteuttamiseen tarvitaan hyvän suunnittelun lisäksi paljon monenlaista työvoimaa. Jos kyseessä on pieni tapahtuma, oletetaan, että suunnittelutyö, markkinointi ja tiedotus ovat osa-alueita jotka ovat festivaalin järjestäjien vastuulla. Toki noidenkin asioiden hoitamiseen voi käyttää ulkopuolista työvoimaa, esimerkiksi alan opiskelijoita (Iso-Aho 2007, 128). Opiskelijoille voi opintojen vaiheesta ja osaamisesta riippuen antaa tärkeitäkin tehtäviä, jotka varmasti motivoivat tekemään parhaansa. Aina on myös syytä hyödyntää kaikki tietotaito, joka omasta lähipiiristä löytyy, ja kysellä neuvoja eri alojen asiantuntijoilta. Kun varsinainen tapahtuma

lähestyy tarvitaan runsaasti rakennustyöläisiä ja muita valmistelijoita, jotta festivaali-alue saadaan ajoissa valmiiksi.

Suomessa on perinteisesti hyödynnetty talkootyövoimaa kaikenlaisten tapahtumien yhteydessä, ja se onkin varsin hyvä vaihtoehto. Kun talkooväkeä käytetään, täytyy muistaa motivoida osallistujia ja huolehtia, että perustarpeet ovat kunnossa. Esimerkiksi kahvin ja veden saatavuudesta, sekä ruokailujen säännöllisyydestä on syytä huolehtia kunnolla, jotta talkooväen moraalit pysyy korkealla. Täytyy muistaa, että ilman motivoitunutta ja innokasta talkooväkeä mitään festivaalia ei todennäköisesti pystyttäisi järjestämään. Toki asiantuntijoitakin tarvitaan, esimerkiksi vaativiin rakennustöihin, sekä äänentoiston ja lavan valaistuksen suunnitteluun. On siis myös mahdollista käyttää sekä vapaaehtoisia, että ammattilaisia, jolloin saadaan hyödynnettyä molempien tahojen hyvät puolet (Shone & Parry 2010, 82).

Festivaalin aikana erilaisia työtehtäviä on myös runsaasti. Esiintymislavoille tarvitaan teknisen henkilökunnan lisäksi lavavastaavat, jotka huolehtivat artistien ja tekniikan tarpeista, ja siitä että kaikki toimii aikataulujen mukaan (Hyttinen 2003, 37). Esiintyjien takahuoneelle tarvitaan joku vastaamaan tarjoiluista ja muista artistien huolista. Mahdollisille parkkipaikoille tarvitaan työntekijöitä organisoimaan liikennettä ja valvomaan, että parkkeeraaminen sujuu ongelmitta. Tapahtuma-alueelle ja sen läheisyyteen tarvitaan henkilöitä, jotka huolehtivat jätehuollosta ja valvovat kierrätyksen toteutumista tapahtuman aikana (Hyttinen 2003, 32-33). Lisäksi tarvitaan paljon erilaisia koordinaattoreita, jotka huolehtivat työntekijöiden kontrolloinnista ja tapahtuman käytännön toteutuksen onnistumisesta. Tällaisiin tehtäviin kannattaa värvätä esimerkiksi kulttuurituottajaopiskelijoita, jotka ovat yleensä motivoituneita suorittamaan hieman vastuullisempia tehtäviä. Tietenkin tapahtumaan on myös mahdollista palkata työntekijöitä. Mikäli näyttää siltä, että tapahtuman budjetissa on tilaa, voi talkootyöntekijöitäkin palkita joillain tavoin. Palkkio saattaa motivoida talkooväkeä vielä suurempaan työpanokseen (Kauhanen & Juurakko & Kauhanen 2002, 105).

Todella tärkeitä työntekijöitä ovat järjestyksenvalvojat, joita tarvitaan tapahtuman koosta riippuva määrä. Paikallinen viranomainen suorittaa ennakoidun yleisömäärän perusteella laskelman järjestyksenvalvojien määrästä, joista tietty osa täytyy olla järjestyksenvalvojakurssin tai järjestyksenvalvonnan erityiskurssin käyneitä henkilöitä

(Hyttinen 2003, 15-16). On tavallista, että esimerkiksi paikallisia urheiluseuroja palkataan järjestyksenvalvojiksi, joten kannattaa kartoittaa mahdolliset yhteistyötahot hyvissä ajoin. Yleensä yhteistyökumppanille maksetaan palvelusta sovittu summa, ja yhteistyökumppani toimittaa tarpeeksi järjestyksenvalvojiksi kelpaavia henkilöitä paikalle. Mikäli viranomaiset eivät ole vakuuttuneita järjestyksenvalvojen määrästä, voi olla että koko tapahtuma joudutaan perumaan. Järjestyksenvalvoja on hyvä olla liikaa mieluummin kuin liian vähän, sillä valvojen täytyy myös päästä käymään tauoilla ja yllättävät tilanteet saattavat työllistää enemmän valvoja kuin on alunperin suunniteltu.

Kuten jo aiemmin mainitsin, UGK60:n ohjelmiston on tarkoitus koostua, sekä omista yhteistämme, että niin sanotuista ”kaveriyhteistä”. Koska festivaalin rahalliset resurssit ovat kohtuullisen pienet, yritämme saada myös esiintyjät mukaan talkoohennessä. Mikäli esimerkiksi Pariisin kevät ja Rubik –yhtyeet yritettäisiin saada mukaan ohjelmatoimistojen kautta listahinnoilla, tulisi noiden kahden esiintyjän hinnaksi jo noin 7000 euroa. Näin ollen viiden yhtyeen hankkiminen maksaisi pitkälti yli 10000 euroa. Siksi ajattelimmekin korvata yhtyeille matkakulut, sekä maksaa jokaiselle soittajalle ja henkilökunnan edustajalle 100 euron suuruisen henkilökohtaisen palkkion osallistumisestaan festivaalin toteuttamiseen. Henkilökohtaisista palkkioista muodostuu yhteensä noin 3000-4000 euron menoerä, ja lisäksi kulukorvauksiin mennee noin 500-700 euroa per yhtye, eli yhteensä suunnilleen 3500 euroa.

Yhteensä noin 8000 euroa on melko kohtuullinen hinta viidestä laadukkaasta yhtyeestä, sekä muutamasta dj:stä, sekä ympäri aluetta esiintyvistä parista akustisemmasta esiintyjästä. Toki kuluja lisäävät myös esiintyjille kuuluvat tarjoilut ja majoitukset. En vielä tiedä miten henkilökohtaiset palkkiot käytännössä maksetaan, jotta kukaan ei joudu hankaluuksiin verottajan kanssa. Ne täytynee maksaa joko henkilökohtaisina kulukorvauksina, tai antaa jonkinlaisina lahjoituksina.

5.2.7 Tarjoilut

Vaikka yleisön ruokkimisesta ja juomatarjoilusta olisikin vastuussa jokin ulkopuolinen taho, on budjettia laadittaessa silti otettava huomioon, että festivaalin työntekijöille,

talkooporukalle, sekä esiintyjille tarvitaan monenlaista tarjoilua. Yksi tapa on tehdä sopimus festivaalin aikana ruokatarjoilua hoitavan tahon kanssa henkilökunnan ja esiintyjien ruokailujen ostamiseksi palveluntarjoajalta. Kuitenkin ruokaa tarvitaan myös rakennus- ja purkupäivinä, joten jonkinlainen omavarainen tarjoilu täytyy myös olla olemassa, vaikkapa oma keittiö alueen läheisyydessä. Lämpimän ruuan lisäksi henkilökunnalle on hyvä olla koko ajan tarjolla voileipätarpeita, kahvia ja teetä, kylmiä juomia, sekä juomavettä. On tärkeää, että työntekijät tuntevat itsensä huomioon otetuiksi koko raskaan projektin ajan, ja toimivat tarjoilut ovat helppo tapa osoittaa se.

Esiintyjien vaatimukset sisältävät myös monenlaisia alkoholituotteita, joiden suhteen kannattaa olla antelias, sillä niiden avulla saa esiintyjät helposti pidettyä tyytyväisinä. Lisäksi esiintyjät haluavat yleensä lämmintä ruokaa, jonka laatuun on myös syytä panostaa. Ekologisesti asiaa tarkastellen on tietenkin itsestään selvää, että tarjoiluasiat ja ruokailuvälineet ovat kierrätystavaraa, mieluiten kompostoituvaa materiaalia. Ruoan valmistuksen raaka-aineina on hyvä käyttää mahdollisimman paljon lähiruokaa, luomutuotteita ja reilun kaupan tuotteita. Usein kaikkien kolmen ehdon täyttyminen ei ole mahdollista samaan aikaan, mutta on syytä yrittää ottaa kaikki huomioon. (Jones 2010, 225-274)

5.2.8 Jätehuolto

Kun satoja ihmisiä kerääntyy samaan paikkaan pitämään hauskaa, syntyy yleensä valtavasti jätettä. Tätä varten on festivaalin aikana tapahtuva jätehuolto otettava huomioon tarkasti, sillä festivaalivieraiden viihtyvyys kärsii sotkuisessa ympäristössä. Alueella täytyy siis olla tarpeeksi jäteastioita. Pelkät sekajätepöntöt eivät riitä, vaan tarvitaan myös runsaasti kierrätysastioita. Festivaalikansan aktivoiminen laittamaan itse roskansa astioihin ja vieläpä lajittelemaan saattaa olla hankalaa, joten se kannattaa tehdä mahdollisimman helpoksi. Varsinkin pienemmissä tapahtumissa yleisö monesti tiedostaa oman roolinsa tapahtumapaikan järjestyksen ylläpitämisessä, mutta aina mukaan mahtuu myös ympäristövastuuttomampia kävijöitä.

Melko yksinkertaisilla toimenpiteillä jätehuollon toimivuutta pystyy kuitenkin helpottamaan. On syytä velvoittaa mahdolliset ravintolapalveluista vastaavat yhteistyökump-

panit käyttämään ruuan tarjoilussa biohajoavia lautasia, kuppeja ja ruokailuvälineitä. Näin ollen kaikki ruokailusta syntyvä jäte voidaan sijoittaa suoraan biojäteastiaan, mikä helpottaa kierrätysprosessia. Lisäksi poltettavalle jätteelle, eli energiajätteelle on hyvä olla omia keräysastioita. Mikäli alkoholia ja muita juomia tarjoillaan tölkeistä ja pulloista, tyhjien keräämiseksi on syytä luoda vaikkapa jonkinlainen panttisysteemi. Kaikki jäte ei kuitenkaan tule päätymään suoraan oikeisiin paikkoihin, joten tapahtumassa on syytä olla myös jätehuollon parissa toimivia työntekijöitä. Nämä voivat jo tapahtuman aikana kerätä roskia vääristä paikoista, sekä opastaa yleisöä laittamaan jätteensä paikkoihin, joihin ne kuuluvat. Jäteastioita on todennäköisesti tarpeellista tyhjentää myös festivaalin aikana, josta jätehuoltotyöntekijät voivat myös huolehtia. Lopullisesta jätteiden kuljetuksesta loppusijoituspaikkoihin on syytä sopia paikallisen jätehuoltoviranomaisen kanssa.

Suurimmat tyytymättömyyden aiheet yleisötapahtumissa liittyvät yleensä käymälöihin: joko niitä ei ole tarpeeksi tai ne ovat liian epäsiistejä. Jonoja voi vähentää hankkimalla tarpeeksi käymälöitä, sekä myös monipuolistamalla wc-mahdollisuuksia. Normaalien yksin käytettävien koppien lisäksi on hyvä hankkia miespuolisia kävijöitä varten myös jonkinlaisia pisoaareja. Perinteiset muoviset koppimuotoiset wc:t, ”bajamajat” ovat Suomessa erittäin yleinen ratkaisu tapahtumien käymälätarpeisiin. Niissä on hyvää se, että ne ovat suhteellisen edullisia vuokrata, ja ettei niiden käyttämiseen tarvita juurikaan juoksevaa vettä. Wc-säiliöiden täytyessä ne tyhjennetään yleensä palveluntarjoajan toimesta, ja jätevesi kuljetetaan puhdistamoon. Näin ollen festivaalialueella ei tarvitse varautua jäteveden puhdistamiseen, joka on kertaluonteista festivaalia ajatellen helpotus. Bajamajoissa käytettävät kemikaalit ovat yleensä ympäristölle haitallisia, mutta niihin on olemassa myös ekologisesti kestäviä vaihtoehtoja. (Jones 2010, 203-205)

Suurin ympäristöongelma bajamajoihin liittyen onkin sekä jätteen, että itse wc-yksiköiden kuljetus paikasta toiseen. Suurissa tapahtumissa kymmenien tai jopa satojen wc-yksiköiden paikalle kuljettamiseen tarvitaan useita rekka-ajoja, ja käymälät täytyy tyhjentää monta kertaa tapahtuman aikana ja kuljettaa syntynyt jäte säiliöautoilla puhdistettavaksi. (Jones 2010, 205) Pienemmällä festivaalilla ongelma tosin ei ole niin merkittävä, sillä käymälöitä ei tarvita niin montaa, eikä jäteveitäkään kerry niin suuria määriä. Kunhan bajamajoja vuokraa mahdollisimman läheltä, niissä käy-

tään ympäristöystävällisiä hajusteaineita ja jätevedet voidaan toimittaa johonkin lähis-
tölle, niin pienemmässä tapahtumassa koppikäymälät eivät tuota kovinkaan suuria
ympäristöhaasteita.

Toki wc-tarpeen ratkaisemiseksi on muitakin keinoja, mutta ne eivät välttämättä ole
kovinkaan sopivia kertaluonteiseen tapahtumaan. Ympäristölle paras mahdollinen
ratkaisu olisi tehdä puucee-tyyppisiä wc-rakennelmia, joissa jätökset kompostoituvat
luonnonmukaisesti muuttuen käyttökelpoiseksi lannoitteeksi. Mikäli tapahtuma järjes-
tetään vuosittain samassa paikassa, kannattaa kestävien käymälöiden rakentamista
harkita vakavasti. Suomessa kompostoitumista tosin vaikeuttaa talvi, joten käytän-
nössä tilanne on hieman erilainen kuin lämpimämmässä maissa. Wc-kysymyksen rat-
kaisemisessa kannattaa toki hyödyntää myös festivaalialueen läheltä mahdollisesti
löytyviä tiloja, joissa on valmiit vessat. Esimerkiksi esiintyjille on kohteliasta osoittaa
oma wc, joka mielellään sijaitsee takahuonetilan läheisyydessä. On myös hyvä vara-
ta työntekijöille omat wc-tilat, ja tällä tavoin osoittaa ottavansa henkilökunnan tarpeet
huomioon.

5.2.9 Kuljetus alueelle

Mikäli festivaalialue ei sijaitse kaupungissa tai muuten julkisten liikenneyhteyksien
reittien varrella, on syytä harkita jonkinlaisen kuljetuksen järjestämistä alueelle. Mo-
nelle osallistumisestaan harkitsevalle potentiaaliselle kävijälle paikalle saapumisen te-
keminen mahdollisimman vaivattomaksi saattaa olla ratkaiseva tekijä. Festivaalibus-
sikuljetus lähimmältä juna- tai linja-autoasemalta on erittäin hyödyllinen väline yleisön
houkuttelemiseksi tapahtumaan. Lisäksi järjestetty kuljetus ja julkisen liikenteen hyö-
dyntäminen vähentävät omalla autolla liikkujien määrää, joka taas vähentää tapah-
tumaan liittyviä päästöjä eli on ympäristöystävällisempää. Festivaalibussin järjestä-
misessä kannattaa olla yhteydessä paikalliseen liikennöitsijään. Monessa pienem-
mässä kaupungissa liikennöitsijät ovat varmasti kiinnostuneita uusista ideoista ja jul-
kisen liikenteen tärkeyden esiin tuomisesta uudessa yhteydessä.

UGK60:n tapahtumapaikka sijaitsee noin viiden kilometrin päässä Hyvinkään rauta-
tieasemasta, joten kuljetuksen järjestäminen on melkein pä välttämätöntä. Tosin alle

kilometrin päässä alueesta on julkinen bussipysäkki, mutta normaalit linja-autovuorot ajavat lauantaisin vain tunnin välein, joten liikennettä on syytä tehostaa festivaalibussilla. Junien saapumisen kanssa synkronoitu bussikuljetus rautatieasemalta festivaalialueelle olisi varmastikin riittävä toimenpide yleisön liikkumisen helpottamiseksi. Toki esimerkiksi vaikkapa tunti ennen festivaalin alkamisaikaa ja tunnin festivaalialueen sulkeutumisen jälkeen festivaalibussin liikennöinti voisi olla tiheämpääkin, jotta yleisön ei tarvitsisi odotella pitkiä aikoja. Yhteistyötä liikennöitsijän kanssa kannatta hyödyntää myös talkoohenkilökunnan kuljettamisessa, mikäli työntekijöiden kuljettamiselle on tarvetta. Ainakin festivaalipäivän aamuna ja iltana linja-autokuljetuksesta on varmasti hyötyä, miksei myös rakennus- ja purkupäivinä.

5.2.10 Muut menoerät

Festivaalin yhteydessä tarvitaan paljon erilaisia paperituotteita, esimerkiksi julisteita, flyereita, ja toimistotulosteita. Kaikissa näissä on syytä käyttää kierrätettyä paperia, sekä ympäristöystävällisiä musteita. Jos painamisessa käytetään ulkopuolista tahoa, on syytä varmistaa, että tuotteet halutaan nimenomaan ympäristöystävällisesti kierrätyspaperille painettuna. Myös painotuotteiden tarve on syytä määrittellä mahdollisimman tarkasti etukäteen, jottei tapahtuman jälkeen varastossa ole valtavasti ylimääräisiä julisteita ja flyereita. Festivaalitoimistolle kannattaa hankkia ympäristöystävällinen printtteri, sekä ainoastaan ekologisia painovärejä ja kierrätyspaperia. Turhien tulosteiden välttämiseksi kaikki mahdolliset asiat on syytä hoitaa sähköisessä muodossa, esimerkiksi sähköpostilla.

Somistus on ensisijaisen tärkeä tekijä festivaalialueen persoonallisen ulkoisen ilmeen luomisessa (Kauhanen & Juurakko & Kauhanen 2002, 80; Hyttinen 2003, 44). Sen käytännön toteutuksessa tarvitaan paljon monenlaisia materiaaleja, riippuen tietenkin minkälaista ilmettä ollaan luomassa. Valaisimet ovat erittäin tärkeä koristuksellinen elementti, jotka varsinkin myöhäiskesän iltoina ovat helppo tapa luoda haluttua tunnelmaa. Valaisimet tarvitsevat paljon sähköä toimiakseen, joten niiden määrän ja tarjolla olevan sähkön suhteen on syytä olla tarkkana. Tietenkin suositeltavaa olisi käyttää valaisimina ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja, kuten LED-valaisimia tai ainakin energiansäästölamppuja. Energiansäästölamppujen ympäristövaikutukset tosin pe-

rustuvat enemmänkin niiden pidempään käyttöikään, kuin välittömiin säästöihin (Jones 2010, 112). Yksinkertaisin keino ottaa ympäristö huomioon valaistuksen yhteydessä onkin valojen pitäminen pois päältä, silloin kun niitä ei tarvita. Tämä kannattaa huomioida myös muiden sähkölaitteiden käytössä, varsinkin jos tapahtumaan tarvittava virta tuotetaan aggregaatin avulla.

Muuhun somistukseen käytetään yleensä vaikkapa kankaita ja muita tekstiilejä, jotka ovat helposti muokattavissa tilanteen mukaan (Hyttinen 2003, 44). Somistustekstiilit on suositeltavaa hankkia kierrätyskeskuksista tai kirpputoreilta, ja värjätä mieleiseksi. Lisäksi festivaalialueelle saatetaan tarvita monenlaisia kylttejä, opasteita, hinnastoja ja kaikenlaisia tiedotustauluja. Näiden tekeminen kierrätysmateriaaleista on helppoa, ja ulkoisestikin lopputulos on persoonallisempi kuin esimerkiksi laminoitu tuloste. Yksi tapa voisi olla rakennusvaiheessa ylijäävän puumateriaalin hyödyntäminen kylttipohjina ja tekstien kirjoittaminen puupintaan ympäristöystävällisillä maaleilla. Näin myös kävijöille välittyy heidän huomaamattaan kuva ympäristöystävällisemmästä tavasta hoitaa asiat.

6 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Tapahtuman tai tässä tapauksessa festivaalin järjestäminen alusta asti vaatii valtavasti työtä, mikäli tapahtuman haluaa toteuttaa laadukkaasti. Varsinkin pienemmässä tapahtumassa järjestäjän tai järjestäjien on pystyttävä hallitsemaan festivaalia kokonaisuutena, mutta myös hallittava monia eri osa-alueita yhdistyksen ylläpitämisestä varojen hankintaan ja käymälöiden tyhjentämisestä huolehtimiseen. Mitä vähemmän järjestäjää kiinnostavat esimerkiksi työntekijöiden viihtyvyys ja ympäristöasiat, sitä helpompaa tapahtuman toteuttaminen on, mutta ajattelemattomuus ja piittaamattomuus eivät tietenkään ole toivottavia lähtökohtia minkäänlaisessa johtamisessa. Moraalisuus ja vastuuntuntoisuus tuntuvatkin olevan erittäin tärkeitä tapahtumajärjestäjän ominaisuuksia, sillä viime kädessä järjestäjä tekee päätökset omantuntonsa perusteella. Käytännössä myös budjetti sanelee omat ehtonsa tehtäville ratkaisuille, mutta esimerkiksi ekologisten vaihtoehtojen huomioiminen jo budjettia laadittaessa on tietenkin mahdollista. Toki myös kokemus on korvaamaton apuväline tapahtuma-

järjestämisessä, mutta myös ensikertalaisen innovatiivisuudella ja innolla voidaan saada aikaan toimiva lopputulos.

Ympäristön kuormittamisen kannalta pienempi tapahtuma on jo lähtökohtaisesti vähemmän haitallinen kuin valtava massatapahtuma. Siltikin on toivottavaa, että pienempienkin tapahtumien järjestäjät ottaisivat ympäristöasiat huomioon, sillä jo vihreän viestin välittäminen on tärkeää. Ekologisempien toimintatapojen todistaminen käytännössä saattaa saada muut tapahtumajärjestäjät, ja ennen kaikkea tapahtuman osallistujat ajattelemaan asioita ympäristöystävällisemmin, joka saattaa johtaa myös käyttäytymisen muuttamiseen. Pienemmässä tapahtumassa ei tarvita ohjelmanjulistuksia ja ympäristökampanjoita, kunhan muistaa ottaa ekologisen vastuunsa huomioon joka vaihetta suunnitellessa ja toteuttaessa. Tietenkään aina ei ole mahdollista toteuttaa kaikkein ympäristöystävällisintä vaihtoehtoa, mutta pitäisi silti pyrkiä valitsemaan mahdollisimman ekologinen toimintamalli. Kuten opinnäytetyössäni todetaan, on ympäristön huomioon ottaminen pienemmällä festivaalilla osin jopa helpompaa, kuin isossa massatapahtumassa. Pienemmälle yleisölle on helpompi tarjota kattavasti ekologisempia palveluita, kuin valtavalle ihmismassalle, varsinkin jos kohdeyleisö on jo valmiiksi tiedostavaa ja uudenlaisista toimintatavoista kiinnostunutta.

Käytännön tasolla pienten tapahtumien suhteen tuntuu olevan melko vähän varainhankintakeinoja. Mikäli ei esimerkiksi halua tehdä yhteistyösopimuksia kansallisten ja monikansallisten suuryhtiöiden kanssa, on sponsorirahaa vaikea hankkia. Toki paikallistalouden piiristä löytyy varmasti kiinnostuneita yhteistyökumppaneita, mutta niiden tarjoamat rahalliset panostukset eivät todennäköisesti ole kovin suuria. Silti paikallisten yrittäjien kanssa yhteistyön tekeminen hyödyttää varmasti tapahtumaa, vaikkapa vähentämällä kuluja. Näin ollen erilaiset avustukset ovatkin suuressa roolissa pienten tapahtumien rahoittamisessa. Avustusten saannin epävarmuus onkin monen pienemmän tapahtuman kompastuskivenä, ja varmasti monia mielenkiintoisia tapahtumia on jäänyt tapahtumatta kielteisten avustuspäätösten johdosta. Tulevaisuudessa pienten tapahtumien järjestäjien onkin kehitettävä uusia ja monimuotoisia keinoja rahoituksen hankkimiseksi, sillä nykypäivän rahavirrat tuntuvat menevän entistä enemmän isoille ja tunnustetuille toimijoille.

Kulujen leikkaaminen on tietenkin yksi vastaus rahoituksen vähäisyyteen. Yksi käytännöllinen ja myös ekologinen keino vähentää kuluja on paikalla jo valmiina olevan infrastruktuurin hyödyntäminen. Mikäli tapahtumapaikalla on minkäänlaisia käyttökelpoisia tiloja, on ne syytä ottaa käyttöön osaksi festivaalialuetta. Näin ollen ei tarvitse vuokrata niin paljon telttoja ja työmaakoppeja, ei tarvita niin paljon työvoimaa rakentamiseen, sekä myös ympäristö säästyy, kun kuljetukset vähenevät. Lisäksi mikäli alueella on jo valmiina aitoja tai luonnollisia rajoja, kannattaa ne ottaa huomioon alueen rajaamisessa, sillä vuokra-aitojen ja kuljetusten tarve vähenee. Ekologisuuden huomioon ottaminen yksityiskohtien suunnittelussa saattaa siis olla myös rahallisesti edullisempää.

Vaikka Suomessa on jo valtavasti tapahtumia, varsinkin kesäisin, tarvitaan mielestäni lisää vaihtoehtoisia ja persoonallisia tapahtumia ja tekijöitä. Vaikka suur tapahtumissa onkin puolensa ja ne voivat tarjota aivan erilaisia asioita kuin pienet tapahtumat, on silti syytä kannustaa myös vaihtoehtoisemman kulttuurin tarjontaan. Erilaisuus on rikkaus myös tapahtumatuotannossa, ja kulttuurin pirstaloituessa koko ajan enemmän, tarvitaan lisää erikoistumista ja yksilöllisyyttä. Pienemmän festivaalin on helpompi tarjota tietyille kohdeyleisölle suunnattua ohjelmaa ja toisaalta mukautua ja vastata pienemmän yleisösegmentin tarpeisiin. Vaikka festivaalin järjestäminen saattaa tuntua erittäin isotöiseltä projektilta – jota se tietysti onkin – olen silti sitä mieltä, että kaikkien, joilla on jonkinlainen ajatus paremman tapahtuman järjestämisestä, olisi syytä yrittää toteuttaa se. Vaikka tapahtumasta ei muodostuisikaan uutta Ruisrockia, tai edes jokavuotista perinnettä, on silti tärkeää, että pyrkii tuomaan esiin oman visionsa hyvästä festivaalista. Näin suomalainen festivaalikenttä elää, monimuotoistuu ja kehittyy jokaisen uuden tapahtuman myötä.

LÄHTEET

Halonen, Katri 2007. Yleismies jantusista festarispesialisteiksi? Tapahtumatuottajan toimenkuvat. Teoksessa Satu Silvanto (toim.). Festivaalien Helsinki. 1. painos. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Hoyle, Leonard H. 2002. Event Marketing. How to Successfully Promote Events, Festivals, Conventions and Expositions. 1. painos. New York, Yhdysvallat: John Wiley & Sons, Inc..

Hyttinen, Cyde 2003. Festariopas. 1. painos. Helsinki: Johnny Kniga.

Iso-Aho, Juha 2007. Ugrijuhla tuotteena ja tuotantona. Teoksessa Pekka Vartiainen (toim.). Kulttuurituottajan kyydissä. 1. painos. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Jones, Meegan 2010. Sustainable Events Management. A Practical Guide. 1. painos. Lontoo, Iso-Britannia: Earthscan.

Jyrä, Jukka 2010. Nupit kaakkoon. Musiikkitilaisuuden järjestäminen. 1. painos. Helsinki: Kirjapaja.

Kainulainen, Kimmo 2005. Kunta ja kulttuurin talous. 1. painos. Tampere: Tampere University Press.

Kainulainen, Kimmo 2007. Juureva festivaali ja vetovoimainen kaupunki. Teoksessa Satu Silvanto (toim.). Festivaalien Helsinki. 1. painos. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Kauhanen, Juhani & Juurakko, Arto & Kauhanen, Ville 2002. Yleisötapahtuman suunnittelu ja toteutus. 1. painos. Helsinki: WSOY.

Koskinen, Laura 2011. Kestävä kehitys tapahtumatuotannossa. Festivaalien ekologisuus tuottajan näkökulmasta. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö.

Lampinen, Jari & Välikylä, Tapio 2009. Yleisötilaisuuden järjestämisopas. 1. painos. Pori: Suomen ympäristö- ja terveysalan kustannus oy.

Maula, Iina 2010. Kestävää kehitystä tapahtumatuotannossa. Vihreät haasteet ja tulevaisuus Provinssirockissa. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö.

Nystrand, Mathias 2007. Rakentajan tunnustuksia. Faces etnofestival 1998-2007. 1. painos. Helsinki: Söderström.

Ojajärvi, Juha & Vainio, Silja 2002. Ammattikorkeakoulun juridiikka 1. 1. painos. Helsinki: Otava.

Shone, Anton & Parry, Bryn 2010. Successful Event Management. 3. painos. Hampshire, Iso-Britannia: Cengage Learning EMEA.

Viitattu 6.8.2011. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19941143>

Viitattu 20.8.2011. www.equinelife.fi/files/pelastussuunnitelma_yleisotapatumat.pdf